

תוכן העניינים

דוח הדירקטוריון והנהלה	
6	סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה
11	הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
34	סקירת הסיכונים
62	מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקורות ונהלים
63	הצהרת המנכ"ל
64	הצהרת החשבונאי הראשי
65	דוחות כספיים
ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספח	
164	ממשל תאגידי
171	פרטים נוספים
182	נספח

רשימת לוחות - דוח הדירקטוריון והנהלה

1	מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים	9
2	הרכב הרווח המימוני, נטו	13
3	ניתוח סך הרווח המימוני, נטו	14
4	נתונים עיקריים בדבר שיעורי הכנסות והוצאות רבית	14
5	פרטים לגבי ההוצאות בגין הפסדי אשראי	15
6	התפלגות העמלות	15
7	פירוט ההוצאות התפעוליות והאחרות	16
8	התפתחות בסעיפי המאזן העיקריים	17
9	התפתחות בסעיפים חוץ מאזניים עיקריים	17
10	נתונים על היקפי האשראי לציבור לפי מגזרי ההצמדה השונים	17
11	אשראי לציבור, ברוטו לפני הפרשה להפסדי אשראי לפי מגזרי פעילות	18
12	התפלגות סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק	18
13	החלוקה הענפית של ששת הלוחים הגדולים בקבוצה	19
14	הרכב תיק ניירות הערך	19
15	התפלגות תיק ניירות הערך לפי מגזרי ההצמדה השונים	20
16	פירוט המקורות לציטוטי המחירים המשמשים לקביעת השווי ההוגן של ניירות הערך	20
17	פירוט אגרות חוב במט"ח וצמודות מט"ח שאינן מגובות בנכסים לפי מדינות/יבשות	20
18	פירוט אגרות חוב קונצרניות במטבע ישראלי לפי ענפי משק	21
19	ניתוח רגישות השפעת שינויים בשיעורי הרבית על תיק אגרות החוב מגובות המשכנתא	21
20	התפלגות תיק פקדונות הציבור לפי מגזרי ההצמדה השונים	22
21	פקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות	22
22	הון והלימות ההון	24
23	יחס הון כולל ויחס הון עצמי רובד 1 של חברות בת משמעותיות	24
24	סך ההכנסות לפי מגזרי פעילות	27
25	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק לפי מגזרי פעילות	27
26	יתרות מאזניות ממוצעות לפי מגזרי פעילות	28
27	נתונים עיקריים אודות מגזרים עסקיים - פעילות בישראל	29
28	נתונים עיקריים אודות אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית - פעילות בישראל	30
29	איכות האשראי וסיכון אשראי בעייתי	37
30	הפרשה להפסדי אשראי	38
31	סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק	39
32	חשיפת האשראי הנוכחית לצדדים נגדיים שהינם מוסדות פיננסיים זרים	43

33	חשיפה למדינות זרות	44
34	נתונים על התפתחות תיק ההלוואות לדיור בבנק לפי מגזרי הצמדה	48
35	נתונים על סיכון האשראי לציבור בענף הבינוי והנדל"ן בישראל	50
36	תיאור רגישות הון הקבוצה לשינויים במקביל בעקומי הרבית	51
37	פרטים על השפעת שינויים ברבית על השווי ההוגן של עודף הנכסים במגזר	52
38	החשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הרבית	54
39	תיאור חשיפת ההון הפנוי, ברמת הקבוצה	60
40	תיאור רגישות הון הבנק לשינויים תיאורטיים בשערי החליפין של מטבעות החוץ העיקריים	60
41	ריכוז היקף הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים	60
42	סך פקדונות הציבור של שלוש קבוצות המפקידים הגדולות	61

דוח הדירקטוריון וההנהלה

סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה

7	תיאור פעילות קבוצת הבנק
9	מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים
10	הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם
10	יעדים ואסטרטגיה

דוח הדירקטוריון והנהלה ליום 30 ביוני 2017

בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 14 באוגוסט 2017, הוחלט לאשר ולפרסם את הדוחות הכספיים המאוחדים, הבלתי מבוקרים, של הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ ("להלן - "הבנק") וחברות מוחזקות שלו (להלן - "קבוצת הבנק"), ליום 30 ביוני 2017.

סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה

תאור פעילות קבוצת הבנק

קבוצת הבנק נמנית עם חמש הקבוצות הבנקאיות הגדולות בישראל.

פעילותה העסקית של קבוצת הבנק מתמקדת במספר מישורים עיקריים:

- תיווך פיננסי בין מפקידים ללווים, העומד ביסודה של הבנקאות המסחרית. ההכנסות מפעילות זו מקבלות את ביטוי בהכנסות רבית, נטו ומהוות את מקור הרווח העיקרי של הקבוצה.
- שירותים פיננסיים ובנקאיים מניבי עמלות במגוון רחב של פעילויות, בתחומי מטבע חוץ, הסחר הבינלאומי, ניירות הערך, שירותי מידע, כרטיסי אשראי, מכשירים פיננסיים נגזרים וכיו"ב.
- ייעוץ השקעות וייעוץ פנסיוני.
- השקעת כספי הנוסטרו של הבנק וניהול סיכונים שוק ונדילות.
- שירותי תפעול בנקאיים לשוק ההון.
- שירותי נאמנות לפרטיים ומוסדיים באמצעות החברה לנאמנות.

קבוצת הבנק פועלת באמצעות שלוש חטיבות עסקיות עיקריות:

- החטיבה העסקית המרכזת את מכלול הפעילות מול לקוחות עסקיים גדולים (corporate) ומסחריים (middle market), וכן את תחום האשראי מול לקוחות עסקיים ומוסדיים הפעילים בשוק ההון. במסגרת החטיבה פועל איזור עסקים, המרכז את פעילות הסניפים העסקיים של הבנק.
- החטיבה הבנקאית באמצעות הסניפים מספקת שירותים לכלל מגזרי הלקוחות. במסגרת זו, פועלים גם סניפי יובנק המתמחים בבנקאות פרטית ובשוק ההון, סניפי מערך פאג"י המתמחים במגזר הדתי והחרדי, סניפי בנק אוצר החייל וסניפי בנק מסד.
- חטיבת נכסי לקוחות המרכזת את מכלול הפעילות בתחומי שוק ההון, הכספים והמט"ח מול הלקוחות הפרטיים, העסקיים, המוסדיים ופעילי שוק ההון. במסגרת החטיבה פועלים חדרי העסקאות בניירות ערך, במט"ח ובפקדונות וכן מערכי ייעוץ ההשקעות והייעוץ הפנסיוני, מרכז ההשקעות, החברה לנאמנות והחברה לניהול תיקים.

בנוסף לבנק, כוללת קבוצת הבנק שני בנקים מסחריים בישראל, המתמחים בקהלי לקוחות ייחודיים; אוצר החייל, המתמחה במתן שירותים ללקוחות קמעונאיים ומסחריים, בדגש על עובדי וגמלאי מערכת הבטחון ומסד, המתמחה במתן שירותים לאוכלוסיית המורים בישראל.

מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוח זה, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד, כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בחקיקה ובהוראות גורמי פיקוח, התפתחויות מאקרו כלכליות בארץ ובעולם והשפעתן על מצב הנדירות והיציבות בשוקי ההון בחברות עסקיות בארץ ובעולם, אירועים כלכליים חריגים כגון שינויים קיצוניים ברבית, שערי חליפין ואינפלציה, שערי מניות, מחירי אגרות חוב, התנהגות המתחרים ושינוי בתנאי התחרות.

מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "יעד", "תחזית", "הערכה", "אומדן", "תרחיש", "חזוי", "צפוי", "להערכת הבנק", "בכוונת הבנק", וביטויים דומים להם, בנוסף לשמות עצם כגון: "יכול", "יתכן", "ייהיה". ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר ודאות, משום שהם מבוססים על הערכות הנהלה לגבי אירועים עתידיים אשר עשויים שלא להתממש או להתממש בצורה שונה מהצפוי כתוצאה, בין היתר, מהגורמים המפורטים לעיל.

המידע המוצג בדוח זה נסמך, בין היתר, על פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר ונתוני בנק ישראל, וכן על מידע פומבי שנמסר על ידי גורמים שונים הפעילים והקשורים לשוקי ההון והכספים.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם במחצית הראשונה של השנה ב-317 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-281 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 12.8%.

תשואת הרווח הנקי להון המיוחס לבעלי מניות הבנק (על בסיס שנתי) עמדה במחצית הראשונה של השנה על שיעור של 8.7%, בהשוואה ל-8.0% בתקופה המקבילה אשתקד ול-7.2% בכל שנת 2016.

להלן הגורמים המרכזיים שהשפיעו על רווח הקבוצה במחצית הראשונה של שנת 2017 בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד:

- גידול בהכנסות הרבית, נטו בסך של 85 מיליון ש"ח (8.0%).
- קיטון בהכנסות מימון שאינן מרבית בסך של 34 מיליון ש"ח, שנבע בעיקר מירידה ברווח ממימוש אגרות חוב ומניות בסך של 29 מיליון ש"ח.
- גידול בהוצאות בגין הפסדי אשראי בסך של 62 מיליון ש"ח, שנבע בעיקר מגידול בהוצאה הקבוצתית להפסדי אשראי.
- קיטון בהוצאות משכורות והוצאות נלוות בסך של 18 מיליון ש"ח (2.1%), שנבע בעיקר מצמצום במצבת העובדים בקבוצה.
- קיטון בהוצאות תפעוליות ואחרות (ללא הוצאות משכורות ונלוות) בסך של 34 מיליון ש"ח (6.6%), שנבע בעיקר מהשפעת מהלכי התייעלות.
- קיטון בחלק הבנק ברווח של חברה כלולה בסך של 33 מיליון ש"ח, הנובע בעיקר מחלקה של כאל בתמורת עסקת מכירה של מניות ויזה אירופה בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הנקי הבסיסי למניה בת 0.05 ש"ח הסתכם במחצית הראשונה של השנה ב-3.16 ש"ח, בהשוואה ל-2.81 ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

סך נכסי קבוצת הבנק ליום 30 ביוני 2017 הסתכם ב-128,836 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-127,307 מיליון ש"ח ביום 30 ביוני 2016 ו-127,907 מיליון ש"ח בסוף שנת 2016, גידול בשיעור של 1.2% ו-0.7%, בהתאמה.

האשראי לציבור, נטו ליום 30 ביוני 2017 הסתכם ב-79,119 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-76,097 מיליון ש"ח ביום 30 ביוני 2016 ו-77,328 מיליון ש"ח בסוף שנת 2016, גידול בשיעור של 4.0% ו-2.3%, בהתאמה.

פקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2017 הסתכמו ב-107,280 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-105,316 מיליון ש"ח ביום 30 ביוני 2016 ו-105,817 מיליון ש"ח בסוף שנת 2016, גידול בשיעור של 1.9% ו-1.4%, בהתאמה.

ההון המיוחס לבעלי מניות הבנק ליום 30 ביוני 2017 הסתכם ב-7,563 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-7,339 מיליון ש"ח ביום 30 ביוני 2016 ו-7,321 מיליון ש"ח בסוף שנת 2016, גידול בשיעור של 3.1% ו-3.3%, בהתאמה.

יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון ליום 30 ביוני 2017 עמד על שיעור של 13.81%, בהשוואה ל-13.79% בסוף שנת 2016.

יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון ליום 30 ביוני 2017 עמד על שיעור של 10.25%, בהשוואה ל-10.09% בסוף שנת 2016.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק ברבעון השני של השנה הסתכם ב-151 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-134 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 12.7%.

תשואת הרווח הנקי להון המיוחס לבעלי מניות הבנק (על בסיס שנתי), עמדה ברבעון השני של השנה על 8.3%, בהשוואה ל-7.6% בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן הגורמים המרכזיים שהשפיעו על רווח הקבוצה ברבעון השני של השנה, בהשוואה לרבעון המקביל אשתקד:

- גידול בהכנסות הרבית, נטו בסך של 49 מיליון ש"ח (9.2%).
- קיטון בהוצאות בגין הפסדי אשראי בסך של 39 מיליון ש"ח. בהתאם להנחיית הפיקוח על הבנקים לתאגידים הבנקאיים, מחודש יולי 2016, ברבעון המקביל אשתקד כלל הבנק את שיעורי המחיקות בשנת 2011 בממוצע שיעורי ההפסד שמשמש בסיס לקביעת ההפרשה הקבוצתית (ברבעון הראשון אשתקד הוצאו שיעורי המחיקות בשנת 2011 מחישוב ממוצע שיעורי ההפסד). יישום הנחיה זו הביא לגידול בהפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי ברבעון המקביל אשתקד בסך של 57 מיליון ש"ח.
- קיטון בהכנסות אחרות בסך של 29 מיליון ש"ח, שנבע בעיקר מחלק הבנק ברבעון המקביל אשתקד בתמורת עסקת מכירת מניות ויזה אירופה.
- קיטון בחלק הבנק ברווח של חברה כלולה בסך של 33 מיליון ש"ח, הנובע בעיקר מחלקה של כאל בתמורת עסקת מכירת מניות ויזה אירופה, ברבעון המקביל אשתקד.

מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים

יחסים פיננסיים עיקריים			לשנת החודשים שנסתיימו ביום		לשנה שנסתיימה ביום
			30.6.16	30.6.17	31.12.16
			באחוזים		
			8.0%	8.7%	7.2%
			0.4%	0.5%	0.4%
			1.0%	1.0%	1.0%
			9.97%	10.25%	10.09%
			5.49%	5.63%	5.52%
			109%	125%	123%
			73.8%	69.2%	73.5%
			1.11%	1.06%	1.08%
			1.25%	1.20%	1.02%
			115%	112%	147%

נתונים עיקריים מדוח רווח והפסד			לשנת החודשים שנסתיימו ביום		שינוי
			30.6.16	30.6.17	באחוזים
			במיליוני ש"ח		
			281	317	12.8%
			1,060	1,145	8.0%
			25	87	248.0%
			777	739	(4.9%)
			656	651	(0.8%)
			1,356	1,304	(3.8%)
			839	821	(2.1%)
			2.81	3.16	12.8%

נתונים עיקרים מהמאזן			ליום		שינוי לעומת
			31.12.16	30.6.16	30.6.17
			במיליוני ש"ח		
			127,907	127,307	0.7%
			29,150	30,635	6.2%
			15,776	14,917	(17.3%)
			77,328	76,097	2.3%
			119,973	119,367	0.6%
			755	1,207	(1.2%)
			105,817	105,316	1.4%
			5,801	5,693	(12.6%)
			7,321	7,339	3.3%

נתונים נוספים			ליום		
			31.12.16	30.6.16	30.6.17
			5,650	4,715	6,326
			1.99	-	1.40

(1) על בסיס שנתי.

מחיר מניה (באגורות)

דיבידנד למניה (בש"ח)

(1) על בסיס שנתי.

הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם

פעילותה של קבוצת הבנק מלווה בחשיפה לסיכונים, כשהעיקריים שבהם הינם:

- סיכונים האשראי, לרבות ריכוזיות (ענפים ולווים).
- סיכונים שוק, כאשר העיקרי שבהם הינו סיכון הרבית.
- סיכונים נזילות.
- סיכונים תפעוליים.
- סיכון ציות והלבנת הון.
- סיכון אסטרטגי.
- סיכון מוניטין.
- סיכון משפטי.

כל הסיכונים המהותיים מנוהלים על ידי חברי הנהלה או בעלי תפקידים בכירים. בגין סיכונים אשראי, סיכונים שוק וסיכונים תפעוליים, קיימת דרישה רגולטורית להלימות הון במסגרת הוראות נדבך 1 של באזל.

במסגרת תהליך ה-ICAAP (ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Process) הקבוצה מבצעת תהליך מעמיק של זיהוי מוקדי סיכון נוספים ואתגור מוקדי הסיכון המזהים במסגרת הנדבך הראשון. במידת הצורך מתבצעת הקצאת הון משלימה בגין סיכונים נדבך 1 והקצאת הון נוספת בגין יתר הסיכונים ותתי הסיכונים.

הסיכונים המתפתחים המהותיים הינם סיכונים סייבר ואבטחת מידע, סיכונים חוצי גבולות, סיכון התנהגותי, סיכונים הנובעים מחדשנות טכנולוגית בבנקאות בתקשורת, סיכון רגולטורי וסיכון יעילות תפעולית נמוכה. מידע נוסף מפורט בדוחות הכספיים לשנת 2016.

למידע נוסף ראה פרק סקירת הסיכונים להלן ודוח על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

יעדים ואסטרטגיה

הנהלת הבנק מוכוונת ומונחת על ידי הדירקטוריון וועדותיו באשר לאסטרטגיה ולמדיניות העסקית של הבנק. במסגרת זו, מאושרים על ידי הדירקטוריון המטרות, היעדים הכמותיים והאיכותיים ותחומי הפעילות של הבנק.

על בסיס התכנית האסטרטגית הרב שנתית של הבנק, מגישה ההנהלה לדירקטוריון תכניות עבודה שנתיות ואת תקציבי הבנק, תוך פירוש כמותי ואיכותי של תמהיל ההכנסות, ההוצאות וההשקעות, שהנהלת הבנק קבעה לעצמה כיעדים ארוכי טווח ויעדים פרטניים לשנת העבודה השוטפת. הדירקטוריון וועדותיו מפקחים ומבקרים את עבודת ההנהלה בכל הקשור ביישום האסטרטגיה והמדיניות העסקית, כפי שאושרו על ידם. הדירקטוריון גם מאשר את מדיניות ניהול הסיכונים הכוללת, לרבות קביעת מגבלות שונות לחשיפות בתחום סיכונים האשראי, השוק והנזילות. היחידות השונות בבנק, במערך הסינפים ובמטה, פועלות במסגרת נהלים וחוזרים כתובים המנחים אותן בפעילותן השוטפת. נהלים אלו מגדירים, בין היתר, את סמכויות היחידות השונות בבנק, ואת דרכי הפעולה בהן עליהן לנקוט.

הבנק פועל על פי תכנית אסטרטגית רב שנתית המתוקפת על ידי הדירקטוריון מדי חצי שנה. התכנית מושתתת על התנהלות מידתית בכל תחומי הפעילות, מתוך שאיפה לרווחיות נאותה ויציבה, לאורך זמן.

לבנק תכנית אסטרטגית לשנים 2016-2018 אשר אושרה על ידי הדירקטוריון בחודש ספטמבר 2015 ותוקפה ב-2016. יעדי העל של התכנית הם במונחי תשואה על הון מעל רבית חסרת סיכון ויחס יעילות.

במסגרת התכנית, הבנק ימשיך במיקודיו האסטרטגיים: בנקאות פרטית, לקוחות אמידים, עסקים בינוניים-גדולים, דרך מתן מענה כולל ומותאם לצרכי הלקוח, לרבות בתחום הדיגיטל והמענה הטכנולוגי; מיקודן של חברות הבת (אוצר החייל ומסד) והחברות שמוזגו (יובנק ופאג"י) בנישות הפעילות הייחודיות להן, ובעיקר בקידום תחום הקמעונאות והעסקים הקטנים; שמירה על מובילותו בשוק ההון; הובלת מהלכי התייעלות בהוצאות תוך ייעול מצבת כח אדם, שיפור תהליכים, המשך התייעלות ברשת הסינוף ושימוש גובר בערוצי הבנקאות הישירה; וחיזוק תרבות מכוונת ביצועים ומדידה בקבוצה.

בנוסף, הבנק מקדם חדשנות באמצעות הטמעת מוצרים וטכנולוגיות מחברות הזנק, וזאת לצד הפעילות השוטפת לפיתוח מוצרים וטכנולוגיות in-house באמצעות מערך ה-IT של הבנק. פעילות הפינטק של הבנק ממוקדת ומותאמת לצרכי הבנק ולמיקודים האסטרטגיים שלו, וכחלק מאסטרטגיית הבנק "משקיעים בך" - הבנק שם דגש על פתרונות אשר ניתן יהיה לשלב בממשקים מול הלקוח ובכך לשפר את חווית הלקוח ולתת לו ערך מוסף. לצורך כך, אף הוקמה מחלקה יעודית לטיפול הוליסטי בתחום החדשנות והדיגיטל.

ביום 17 בנובמבר 2016 אישר דירקטוריון הבנק את עדכון התכנית האסטרטגית של הקבוצה בהיבט מהלכי התייעלות, לשנים 2016 ועד 2020. הבנק בוחן, כאמור, מדי חצי שנה את התכנית בהתייחס לסביבה המאקרו כלכלית, להתפתחויות התחרותיות במשק, לסביבה הרגולטורית, להתפתחויות הטכנולוגיות ולשינויים התכופים בסביבת הדיגיטל והסייבר וכן לשינויים שחלים בקבוצת הבנק, ומעדכן במידת הצורך את התכנית והמהלכים הנובעים מהתכנית האסטרטגית.

הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי

12	מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים
12	התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר
17	המבנה וההתפתחויות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון
26	מגזרי הפעילות הפיקוחיים
32	חברות מוחזקות עיקריות

הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי

מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים

התפתחויות כלכליות עיקריות

להלן ההתפתחויות הכלכליות העיקריות שהשפיעו על הסביבה הכלכלית בה פעל ענף הבנקאות בישראל במחצית הראשונה של שנת 2017.

צמיחה

האינדיקטורים לפעילות הריאלית שפורסמו ממשיכים להיות חיוביים ומעידים כי המשק הוסיף לצמוח גם בתחילת שנת 2017 ושוק העבודה ממשיך להפגין עוצמה עם שיעורי אבטלה נמוכים יחסית, אם כי עדיין ניכרת מגמה של התמתנות בצמיחה ביחס לתקופות קודמות. המדד המשולב למצב המשק של בנק ישראל עלה במחצית הראשונה של שנת 2017 בכ-1.9%.

בסקירת חטיבת המחקר של בנק ישראל, מחודש יולי 2017, הועלתה תחזית צמיחת התוצר לשנת 2017 ל-3.4%, לעומת 2.8% בתחזית הקודמת, על רקע נתוני פעילות ראשוניים טובים יותר ברבעון השני בתחום היצוא וההשקעות. תחזית הצמיחה לשנת 2018 נותרה ברמה של 3.3%.

תקציב המדינה

במחצית הראשונה של שנת 2017 נמדד גירעון בסך 9.0 מיליארד ש"ח בפעילות התקציבית של הממשלה, בהשוואה לגירעון בסך 3.1 מיליארד ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

במהלך חודש אוגוסט 2017, עידכנה חברת הדירוג S&P את תחזית דירוג האשראי של מדינת ישראל באשר לחוב במטבע חוץ מ"נייטרלי" ל"חיובי" ואישררה אותו ברמה של A+.

אינפלציה

סביבת האינפלציה במשק ממשיכה להיות נמוכה מאוד וזאת לאחר שמדד המחירים לצרכן במחצית הראשונה של שנת 2017 נותר ללא שינוי (מדד "בגין"). המדד ה"דו"ע" עלה בשיעור של 0.7%. בנק ישראל העריך, כי בשנת 2017 האינפלציה תעמוד על 0.5%, מתחת לגבול יעד יציבות המחירים של הממשלה (3% - 1%) וכי בשנת 2018 תעמוד האינפלציה על 1.5%. נכון לחודש יוני 2017, ציפיות האינפלציה הנגזרות משוק ההון ל-12 החודשים הבאים עומדות על שיעור של 0.5%.

שוק הדיור

בחודשים האחרונים נרשמה התמתנות בקצב עליית מחירי הדיור. על פי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, נרשמה עלייה של כ-0.1% במחירי הדירות בחודשים אפריל-מאי 2017, בהשוואה לחודשים מרס-אפריל 2017. מחירי העסקאות בחודשים מרס-אפריל 2017 עלו ב-4.7%, בהשוואה לחודשים המקבילים אשתקד.

מספר הדירות החדשות שנמכרו בחמשות החודשים הראשונים של 2017 נמוך בכ-23% לעומת התקופה המקבילה אשתקד (נתונים מנוכיים עונתיים).

שוק העבודה

נתוני האבטלה ממשיכים להיות חיוביים ויציבים במהותם. שיעור האבטלה בחודש מאי 2017 עמד על 4.5%.

שער החליפין

במחצית הראשונה של שנת 2017, ירד שער החליפין של השקל מול הדולר בשיעור חד של כ-9.1%. שער החליפין של השקל מול האירו ירד בשיעור של כ-1.2%.

בנק ישראל המשיך במגמת רכישת יתרות המט"ח, על מנת למתן את השפעת התמורה ממכירת הגז על התחזקות השקל.

רביית בנק ישראל

במהלך המחצית הראשונה של שנת 2017, נותרה הרביית יציבה בשיעור של 0.1%, על רקע האינפלציה הנמוכה. בנק ישראל מעריך, כי הרביית צפויה להיוותר ברמתה הנוכחית עד הרבעון הראשון של שנת 2018 וצפויה להתחיל לעלות ברבעון השני של שנת 2018 ל-0.25%. בנק ישראל צופה העלאת רביית נוספת ברבעון הרביעי של שנת 2018 לרמה של 0.5%.

הסביבה הגלובלית

בכלכלה העולמית נמשך שיפור מתון. אירגון ה-OECD העלה בחודש יוני 2017 את תחזית הצמיחה העולמית לשנת 2017 ל-3.5%, מ-3.3% בתחזית הקודמת, בחודש מרס 2017. השיפור כלל את מרבית המשקים העיקריים למעט ארה"ב, שלגביה התחזית בגין 2017 הופחתה מ-2.4% בתחזית הקודמת ל-2.1% בתחזית הנוכחית.

שוקי ההון

בשוק ההון המקומי, במהלך המחצית הראשונה של שנת 2017 נרשמה מגמה מעורבת במדדי המניות העיקריים: מדד ת"א 125 ירד בכ-0.2%, מדד ת"א 35 ירד בכ-3.2% ומדד ת"א 90 עלה בכ-1.2%. מדד האג"ח הכללי עלה בשיעור של 1.7%.

במחזורי המסחר היומיים הממוצעים נרשמו עליות במדדי המניות (ת"א 35 ו-125) לעומת ירידות בתחום האג"ח.

מדד ה-S&P-500 עלה בכ-8.2% במהלך המחצית הראשונה של שנת 2017. באירופה, עלה מדד היורוסטוקס-600 בכ-6.1% ומדד המדינות המתפתחות (מדד ה-EM-MSCI) עלה בכ-17.2%.

לפרטים נוספים, ראה התפתחויות עיקריות בארץ ובעולם, לפרק ממשל תאגידי, פרטים נוספים.

התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות, וברווח כולל אחר

רווח ורווחיות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם במחצית הראשונה של השנה ב-317 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-281 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 12.8%.

הרווח הנקי הבסיסי למניה בת 0.05 ש"ח הסתכם במחצית הראשונה של השנה ב-3.16 ש"ח, בהשוואה ל-2.81 ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

תשואת הרווח הנקי להון המיוחס לבעלי מניות הבנק (על בסיס שנתי) עמדה בתקופה ינואר-יוני 2017 על שיעור של 8.7%, בהשוואה ל-8.0% בתקופה המקבילה אשתקד ול-7.2% בכל שנת 2016.

התפתחות ההכנסות וההוצאות

רווחי המימון הנובעים מכלל הנכסים וההתחייבויות של הבנק כוללים את הכנסות הרבית, נטו, בצירוף הכנסות המימון שאינן מרבית. הכנסות המימון שאינן מרבית כוללות את הכנסות המימון בגין מכשירים נגזרים המהווים חלק אינטגרלי מניהול החשיפות של הבנק. ההכנסות ממכשירים נגזרים כוללות, בין היתר, את השפעות ערך הזמן על השווי ההוגן של נגזרים, המהווים חלק בלתי נפרד מניהול סיכוני הרבית בבנק ואת השפעת שיעור עליית המדד הידוע על נגזרים, המהווה חלק בלתי נפרד מניהול החשיפה למדד המחירים לצרכן.

להלן הרכב הרווח המימוני, נטו

2016				2017		
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	
במיליוני ש"ח						
547	670	682	627	640	753	הכנסות רבית
21	136	129	71	78	170	הוצאות רבית
526	534	553	556	562	583	הכנסות רבית, נטו
34	33	24	24	12	21	הכנסות מימון שאינן מרבית
560	567	577	580	574	604	סך הרווח המימוני, נטו

מחצית ראשונה		
2016	2017	
במיליוני ש"ח		
1,217	1,393	הכנסות רבית
157	248	הוצאות רבית
1,060	1,145	הכנסות רבית, נטו
67	33	הכנסות מימון שאינן מרבית
1,127	1,178	סך הרווח המימוני, נטו

להלן ניתוח של סך הרווח המימוני, נטו

2016				2017	
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני
במיליוני ש"ח					
540	536	555	571	564	591
(2)	3	10	5	(1)	3
13	21	3	4	3	7
9	7	9	-	8	3
560	567	577	580	574	604

רווח מפעילות מימון שוטפת

התאמות לשווי הוגן של מכשירים נגזרים

הכנסות ממימוש ומהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב

רווחים מהשקעות במניות

רווח מימוני, נטו

מחצית ראשונה	
2016	2017
במיליוני ש"ח	
1,076	1,155
1	2
34	10
16	11
1,127	1,178

רווח מפעילות מימון שוטפת

התאמות לשווי הוגן של מכשירים נגזרים

הכנסות ממימוש ומהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב

רווחים מהשקעות במניות

רווח מימוני, נטו

להלן נתונים עיקריים בדבר שיעורי הכנסות והוצאות רבית:

לששת החודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני	
2016	2017
באחוזים	
2.18	2.44
0.43	0.70
1.75	1.74
1.90	2.00

שיעור ההכנסה על נכסים נושאי רבית

שיעור ההוצאה על התחייבויות נושאות רבית

פער הרבית הכולל

יחס בין הכנסות מרבית נטו לבין יתרת הנכסים נושאי הרבית

הגידול בהכנסות הרבית נטו בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, הנובע מעליה בהיקף הנכסים קווז בחלקו מרישום הכנסות רבית בגין שנים קודמות בתקופה המקבילה אשתקד. הכנסות אלו נובעות מביטול התחייבות שנרשמה בספרי חברה מאוחדת עקב הסדר פשרה שנחתם בחודש מרס 2016, בין חברה מאוחדת לבין צד שלישי.

לפירוט דוח שיעורי הכנסות והוצאות רבית של הבנק והחברות מאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות רבית, ראה נספח 1 לפרק מממשל תאגיד.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו ב-87 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-25 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול בהוצאות בגין הפסדי אשראי נובע מגידול בהוצאה בגין ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי.

שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מסך האשראי לציבור עמד על שיעור של 0.22%, בהשוואה לשיעור של 0.07% בתקופה המקבילה אשתקד ו-0.10% בשנת 2016 כולה.

להלן פרטים לגבי ההוצאות בגין הפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים:

לששת החודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני		
2016	2017	
	במיליוני ש"ח	
103	119	הוצאה פרטנית בגין הפסדי אשראי
(88)	(103)	קישון בהפרשה הפרטנית וגביית חובות שנמחקו חשבונאית
15	16	הוצאה פרטנית, נטו בגין הפסדי אשראי
10	71	הוצאה קבוצתית בגין הפסדי אשראי
25	87	סך כל ההוצאות בגין הפסדי אשראי
		מזה:
6	67	הוצאות בגין אשראי מסחרי
7	(1)	הוצאות (הכנסות) בגין אשראי לדיור
12	21	הוצאות בגין אשראי פרטי אחר
0.04%	0.04%	שיעור ההוצאה הפרטנית בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור ⁽¹⁾
0.03%	0.18%	שיעור ההוצאה הקבוצתית בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור ⁽¹⁾
0.07%	0.22%	שיעור סך כל ההוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור ⁽¹⁾

(1) על בסיס שנתי.

למידע נוסף בדבר ההוצאות בגין הפסדי אשראי ראה פרק סקירת הסיכונים להלן.

ההכנסות מעמלות הסתכמו ב-651 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-656 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קישון בשיעור של 0.8%. הקישון נבע בעיקר מהשפעת ירידת שער החליפין של מטבע החוץ על ההכנסות מעמלות. להלן התפלגות ההכנסות מעמלות:

לששת החודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני		
2016	2017	
	במיליוני ש"ח	
		עמלות:
2.4	126	ניהול חשבון
(3.9)	49	כרטיסי אשראי
(1.8)	216	פעילות בניירות ערך
2.8	37	עמלות הפצת מוצרים פיננסיים
4.4	47	ניהול, תפעול ונאמנות לגופים מוסדיים
-	8	טיפול באשראי
(2.8)	69	הפרשי המרה
(13.3)	26	פעילות סחר חוץ
4.5	46	עמלות מעסקי מימון
(3.6)	27	עמלות אחרות
(0.8)	651	סך כל העמלות

ההכנסות האחרות הסתכמו ב-55 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-54 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן הגורמים שהשפיעו על ההכנסות האחרות:

- ביום 30 במרס 2017 הושלמה מכירת זכויות החכירה של הבנק בשטחים בבניין משרדים בתל-אביב, בתמורה לסך של 84 מיליון ש"ח. הרווח ממכירת הזכויות הנ"ל מסתכם ב-41 מיליון ש"ח לפני השפעת המס. בתקופה המקבילה אשתקד הרווח ממימוש בנינים וציוד הסתכם ב-18 מיליון ש"ח.
- הכנסה בסך של כ-12 מיליון ש"ח, שנובעת מהשלמת עסקת מכירת פעילות פיבי שוויץ לצד שלישי (ראה פרק חברות מוחזקות עיקריות להלן).
- בתקופה המקבילה אשתקד נכללו הכנסות בסך של 32 מיליון ש"ח שנבעו מחלק הבנק בתמורת עסקת מכירת מניות ויזה אירופה.

הוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו ב-1,304 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,356 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 3.8%. להלן פירוט של ההוצאות התפעוליות והאחרות:

שינוי	לששת החודשים שנתיים ביום 30 ביוני		
	2016	2017	
ב-%	במיליון ש"ח		
(2.1)	839	821	משכורות והוצאות נלוות
(5.9)	205	193	אחזקה ופחת בניינים וציוד
(27.4)	62	45	הפחתות של נכסים בלתי מוחשיים
(2.0)	250	245	הוצאות אחרות
(3.8)	1,356	1,304	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות

משכורות והוצאות נלוות הסתכמו ב-821 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-839 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 2.1%, המוסבר, בעיקר מירידה בעלויות השכר עקב צמצום במצבת העובדים בקבוצה.

הוצאות אחזקה ופחת בניינים וציוד הסתכמו ב-193 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-205 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 5.9%, שנבע בעיקר ממהלכי התייעלות לרבות סגירה ואיחוד סניפים וירידה בשטחי מטה.

הפחתות של נכסים בלתי מוחשיים הסתכמו ב-45 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-62 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון שנבע מסיום הפחתת עודף עלות הרכישה בגין רכישת אוצר החייל.

ההפרשה למסים על הרווח הסתכמה ב-183 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-212 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. שיעור המס האפקטיבי הגיע ל-37.1%, בהשוואה לשיעור מס סטטוטורי בשיעור של 35%.

חלק הבנק ברווח של חברה כלולה לאחר השפעת המס הסתכם ב-26 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-59 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. קיטון בסך של 33 מיליון ש"ח, הנובע בעיקר מחלקה של כאל בתמורת עסקת מכירת מניות ויזה אירופה, שנרשמה בתקופה המקבילה אשתקד.

סך הרווח הכולל המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם ב-378 מיליון ש"ח, סכום זה הושפע מהרווח הנקי לתקופה המיוחס לבעלי מניות הבנק בסך של 317 מיליון ש"ח, מרווח כולל אחר בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי שוק בסך של 40 מיליון ש"ח ומרווח כולל אחר בגין התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים בסך של 21 מיליון ש"ח.

המבנה וההתפתחויות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון

סך נכסי קבוצת הבנק ליום 30 ביוני 2017 הסתכם ב-128,836 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-127,307 מיליון ש"ח ביום 30 ביוני 2016 ול-127,907 מיליון ש"ח בסוף שנת 2016, גידול בשיעור של 1.2% ו-0.7% בהתאמה.

א. להלן ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים:

שינוי	31.12.16	30.6.17	
ב- %		במיליון ש"ח	
2.3	77,328	79,119	אשראי לציבור, נטו
(17.3)	15,776	13,047	ניירות ערך
6.2	29,150	30,969	מזומנים ופקדונות בבנקים
(2.5)	1,133	1,105	בנינים וציוד
1.4	105,817	107,280	פקדונות הציבור
(12.6)	5,801	5,070	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
3.3	7,321	7,563	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק

ב. להלן ההתפתחות בסעיפים חוץ מאזניים עיקריים:

שינוי	31.12.16	30.6.17	
ב- %		במיליון ש"ח	
			מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים למעט נגזרים:
0.8	119	120	אשראי תעודות
(2.8)	7,960	7,734	ערבויות והתחייבויות אחרות
(7.0)	2,857	2,658	מסגרות לפעולה במכשירים נגזרים שלא נוצלו
(11.5)	10,806	9,562	מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו
7.2	6,551	7,020	מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו ומסגרות להשאלת ניירות ערך
(10.7)	6,636	5,927	התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שעדיין לא ניתן והתחייבויות להוצאת ערבויות
(5.5)	34,929	33,021	סך הכל

מכשירים פיננסיים נגזרים:

31 בדצמבר 2016			30 ביוני 2017			
ערך נקוב	שווי הוגן שלילי	שווי הוגן חיובי	ערך נקוב	שווי הוגן שלילי	שווי הוגן חיובי	
					במיליון ש"ח	
18,464	282	261	16,227	254	233	חוזי רבית
67,412	464	445	61,344	715	676	חוזי מטבע
62,914	625	625	56,222	384	384	חוזים בגין מניות
106	1	1	179	1	2	חוזי סחורות ואחרים
148,896	1,372	1,332	133,972	1,354	1,295	סך הכל

האשראי לציבור, נטו ליום 30 ביוני 2017 הסתכם ב-79,119 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-77,328 מיליון ש"ח בסוף שנת 2016, גידול בשיעור של 2.3%.

להלן נתונים על היקפי האשראי לציבור לפי מגזרי ההצמדה השונים:

חלק המגזר מסך האשראי לציבור ליום			יתרה ליום			
31.12.16	30.6.17		31.12.16	30.6.17		
%	%			במיליון ש"ח		
						מטבע ישראלי
80.6	80.8	2.5	62,356	63,925		- לא צמוד
13.1	12.5	(2.2)	10,142	9,917		- צמוד למדד
5.7	5.9	6.3	4,381	4,659		מטבע חוץ (כולל צמוד למטבע חוץ)
0.6	0.8	37.6	449	618		פריטים לא כספיים
100.0	100.0	2.3	77,328	79,119		סך הכל

אשראי לציבור, ברוטו, לפני הפרשה להפסדי אשראי לפי מגזרי פעילות:

השינוי לעומת		יתרה ליום			
30.6.16	31.12.16	30.6.16	31.12.16	30.6.17	
ב-%		במיליוני ש"ח			
2.4	(1.4)	17,516	18,186	17,940	מגזר עסקים גדולים
(0.8)	6.5	4,849	4,517	4,809	מגזר עסקים בינוניים
2.3	1.4	15,001	15,133	15,349	מגזר עסקים קטנים וזעירים
5.9	3.8	38,804	39,608	41,111	מגזר משקי בית
(40.2)	17.0	92	47	55	מגזר בנקאות פרטית
1.0	2.3	693	684	700	גופים מוסדיים
3.9	2.3	76,955	78,175	79,964	סך הכל
מזה אשראי צרכני ללא הלוואות לדיר וקרטיסי אשראי:					
5.8	4.7	14,783	14,934	15,636	מגזר משקי בית
(60.3)	38.9	63	18	25	מגזר הבנקאות הפרטית
5.5	4.7	14,846	14,952	15,661	סך הכל
הלוואות לדיר בישראל:					
6.1	2.9	21,092	21,741	22,373	מגזר משקי בית
6.1	2.9	21,092	21,741	22,373	סך הכל

סיכון האשראי הכולל לציבור מורכב מסיכון אשראי מאזני, הכולל את האשראי לציבור, השקעות באגרות חוב של הציבור ונכסים הנובעים ממכשירים נגזרים שנרכשו על ידי הציבור, ומסיכון אשראי חוץ מאזני, הכולל עסקאות במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים, מסגרות אשראי בלתי מנוצלות והתחייבויות למתן אשראי.

סיכון האשראי הכולל לציבור, הסתכם ביום 30 ביוני 2017 ב-114,197 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-113,336 מיליון ש"ח בסוף שנת 2016.

להלן מידע לגבי התפלגות סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק:

ליום 31 בדצמבר 2016			ליום 30 ביוני 2017		ענף משק
שינוי	חלק הענף מסך סיכון האשראי	סיכון האשראי הכולל לציבור	חלק הענף מסך סיכון האשראי	סיכון האשראי הכולל לציבור	
ב-%	ב-%	במיליוני ש"ח	ב-%	במיליוני ש"ח	
(0.5)	12.9	14,585	12.7	14,519	שירותים פיננסיים (כולל חברות אחזקה)
(2.0)	13.4	15,175	13.0	14,876	בינו ונדל"ן
(0.8)	9.6	10,860	9.4	10,778	תעשייה
(6.4)	8.0	9,121	7.5	8,533	מסחר
(8.3)	2.2	2,508	2.0	2,300	מידע ותקשורת
3.1	45.9	52,019	47.0	53,645	לקוחות פרטיים, לרבות הלוואות לדיר
5.3	8.0	9,068	8.4	9,546	אחרים
0.8	100.0	113,336	100.0	114,197	סך הכל

להלן החלוקה הענפית של ששת הלווים הגדולים בקבוצה (לפי גודל חבות ברוטו לפני ניכוי בטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות של לוואי ושל קבוצת לוואי):

ליום 30 ביוני 2017				ענף משק	לוואי מספר
סיכון אשכנזי מאזני*	סיכון אשכנזי חוץ מאזני	סיכון אשכנזי כולל	סיכון אשכנזי כולל לאחר ניכויים מותרים		
במיליוני ש"ח					
1,984	380	2,364	747	שירותים פיננסיים	1.
701	6	707	707	שירותים פיננסיים	2.
580	17	597	243	אספקת חשמל ומים	3.
256	259	515	515	תעשייה	4.
122	343	465	135	שירותים פיננסיים	5.
146	232	378	378	מידע ותקשורת	6.

ליום 31 בדצמבר 2016				ענף משק	לוואי מספר
סיכון אשכנזי מאזני*	סיכון אשכנזי חוץ מאזני	סיכון אשכנזי כולל	סיכון אשכנזי כולל לאחר ניכויים מותרים		
במיליוני ש"ח					
1,625	279	1,904	718	שירותים פיננסיים	1.
800	6	806	806	שירותים פיננסיים	2.
560	21	581	230	אספקת חשמל ומים	3.
3	556	559	559	תעשייה	4.
503	2	505	88	שירותים פיננסיים	5.
493	2	495	495	מסחר	6.

* כולל אשכנזי לציבור לאחר מחיקות חשבונאיות נטו, השקעה באגרות חוב ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים.

ההשקעה בניירות ערך הסתכמה ב-13,047 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-15,776 מיליון ש"ח בסוף שנת 2016, קיטון בשיעור של 17.3%.

להלן הרכב התיק:

חלק מסך ניירות הערך		יתרה ליום		
31.12.16	30.6.17	31.12.16	30.6.17	
%		במיליוני ש"ח		
73.6	74.0	11,619	9,658	אגרות חוב ממשלתיות
13.0	9.0	2,052	1,176	אגרות חוב של בנקים (1)
6.7	8.8	1,060	1,149	קונצרני ומגובי נכסים
5.6	6.8	867	892	קונצרני ומגובי נכסים בערבות ממשלות
1.1	1.4	178	172	מניות (2)
100.0	100.0	15,776	13,047	סך הכל

(1) היתרה כוללת גם אגרות חוב שהונפקו על ידי חברות הנפקה של בנקים.

כולל אגרות חוב של בנקים זרים במט"ח בבעלות ובערבות ממשלות זרות בסך של 853 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2016 - 1,324 מיליון ש"ח).

(2) ההשקעה במניות כוללת, בין היתר, השקעה בקרנות השקעה פרטיות בסך 109 מיליון ש"ח, שטרי הון צמיחים בסך 4 מיליון ש"ח, השקעה במניות במט"ח בסך 46 מיליון ש"ח וכן השקעה במניות הנסחרות בבורסה בתל-אביב בסך 7 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2016 - השקעה בקרנות השקעה פרטיות בסך 111 מיליון ש"ח, שטרי הון צמיחים בסך 4 מיליון ש"ח, השקעה במניות במט"ח בסך 47 מיליון ש"ח וכן השקעה במניות הנסחרות בבורסה בתל-אביב בסך 10 מיליון ש"ח).

להלן התפלגות תיק ניירות הערך לפי מגזרי ההצמדה השונים:

חלק המגזר מסך ניירות הערך		יתרה ליום			
31.12.16	30.6.17	השינוי	31.12.16	30.6.17	
%	%	%	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	
44.2	40.1	(25.0)	(1,740)	6,966	5,226
10.6	11.2	(12.5)	(208)	1,667	1,459
44.1	47.4	(11.1)	(775)	6,965	6,190
1.1	1.3	(3.4)	(6)	178	172
100.0	100.0	(17.3)	(2,729)	15,776	13,047
מטבע ישראלי					
- לא צמוד					
- צמוד למדד					
מטבע חוץ (כולל צמוד למטבע חוץ)					
פריטים לא כספיים					
סך הכל					

להלן פירוט המקורות לציטוטי המחירים המשמשים את הבנק לשם קביעת השווי ההוגן של ניירות הערך ליום 30 ביוני 2017:

מחיר מצד נגדי לעסקה**	מחיר אינדיקטיבי*	מחיר מצוטט בשוק פעיל	סך הכל	
		במיליוני ש"ח		
172	121	4	47	מניות וקרנות השקעה פרטיות
5,657	-	-	5,657	אגרות חוב ממשלתיות במטבע ישראלי
1,028	-	255	773	אגרות חוב קונצרניות במטבע ישראלי
5,856	-	5,793	63	אגרות חוב במט"ח וצמודות מט"ח שאינן מגובות נכסים
324	-	324	-	אגרות חוב מגובות משכנתא (MBS)
10	10	-	-	אחרים (מובנים ומובנים מבוססי אשראי)
13,047	131	6,376	6,540	סך הכל
100.0	1.0	48.9	50.1	% מהתיק

* מחיר אינדיקטיבי - אינדיקציה הנקבעת על ידי הבנק ואשר מבוססת בעיקר על ציטוטי מחיר המתקבלים מגופים חיצוניים, אשר התמחותם בכך, והיתרה מבוססת על מודלים פנימיים שנקבעו על ידי הבנק.

** מחיר מצד נגדי לעסקה - ציטוט מחיר המתקבל מהגורם מולו בוצעה העסקה. לגבי קרנות השקעה פרטיות, בחינת הצורך בביצוע הפרשה לירידת ערך מתבססת על הדוחות הכספיים שלהן.

להלן פירוט נוסף לאגרות חוב במט"ח וצמודות מט"ח שאינן מגובות בנכסים לפי מדינות/יבשות:

יתרה ליום			
31.12.16	30.6.17		
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח		
2,140	2,612	ישראל (כולל ממשלת ישראל - 30.6.17 - 2,406 מיליון ש"ח; 31.12.16 - 1,961 מיליון ש"ח)	
2,325	1,893	ארצות הברית (כולל ממשלת ארצות הברית - 30.6.17 - 1,434 מיליון ש"ח; 31.12.16 - 2,001 מיליון ש"ח)	
314	158	צרפת	
228	130	בריטניה	
474	305	אירופה - אחרים * (30.6.17 - 3 מדינות; 31.12.16 - 6 מדינות)	
88	26	אוסטרליה	
129	83	קנדה	
582	513	גרמניה (כולל ממשלת גרמניה או בערבותה - 30.6.17 - 513 מיליון ש"ח; 31.12.16 - 527 מיליון ש"ח)	
66	-	הולנד	
199	136	המזרח הרחוק, ניו זילנד* ואחרים (30.6.17 - 4 מדינות; 31.12.16 - 5 מדינות)	
6,545	5,856	סך הכל	

יצוין כי בכל אחת מהמדינות (למעט ממשלת ישראל וממשלת ארצות הברית), אין מנפיק שיתרת אגרות החוב שלו עולה על 4% מההון המיוחס לבעלי מניות הבנק.

* לפרטים בדבר חשיפה כוללת למדינות זרות בכללן ספרד ואירלנד ראה פרק ניהול סיכונים אשראי להלן.

להלן פירוט נוסף לאגרות חוב קונצרניות במטבע ישראלי, לפי ענפי משק:

יתרה ליום		
31.12.16	30.6.17	
במיליוני ש"ח		
69	39	שירותים פיננסיים
262	216	בנקים
34	34	תעשייה
*515	*508	חשמל ומים
108	102	בניה ונדל"ן
19	12	תקשורת ושירותי מחשב
20	30	מסחר
20	5	שירותים ציבוריים
74	66	תחבורה
15	16	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
1,136	1,028	סך הכל

* כולל סך של 354 מיליון ש"ח בערבות ממשלת ישראל (31.12.16 - 351 מיליון ש"ח).

להלן הרכב תיק אגרות החוב במט"ח בקבוצת הבנק:

- **אגרות חוב במט"ח וצמוד מט"ח שאינן מגובות נכסים** - מסתכמות ב-5,856 מיליון ש"ח (1,675 מיליון דולר) (כולל חברות זרות בסך של 1,649 מיליון ש"ח, אגרות חוב של חברות ישראליות במט"ח, שרובן נסחרות בחו"ל בסך של 206 מיליון ש"ח, אגרות חוב מדינת ישראל במט"ח בסך של 2,406 מיליון ש"ח ואגרות חוב ממשלתיות זרות בסך של 1,595 מיליון ש"ח). כל אגרות החוב הזרות הכלולות בתיק מדורגות בדירוג השקעה (Investment Grade) - מזה כ-97% בקבוצת דירוג A ומעלה, כאשר כ-1.9% מהחשיפה הינה למוסדות בנקאיים ופיננסיים מובילים במדינות OECD. תיק השקעה זה מפוזר כך שהחשיפה למנפיק יחיד (שאיננו ממשלה או מוסד בנקאי/פיננסי בבעלות יותר מממשלה אחת) אינה עולה על 1.2% מהיקף תיק אגרות החוב במט"ח. משך החיים הממוצע בתיק אגרות החוב הזרות במט"ח עומד על כ-2.9 שנים. יתרת הרווחים ברוטו שטרם מומשה (הכוללת בהון במסגרת התאמות לשווי הוגן בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה) ליום הדיווח בגין תיק זה עמדה על כ-43 מיליון ש"ח (כ-12 מיליון דולר), בהשוואה ל-2 מיליון ש"ח (כ-0.5 מיליון דולר) ליום 31 בדצמבר 2016.
- **אגרות חוב מגובות במשכנתאות (MBS - Mortgage Backed Securities)** - מסתכמות ב-324 מיליון ש"ח (93 מיליון דולר). מתוכן אגרות חוב בסך של 318 מיליון ש"ח (91 מיליון דולר) הונפקו על ידי חברה בבעלות מלאה של ממשלת ארה"ב (Ginnie Mae) והיתרה בסך של כ-6 מיליון ש"ח (2 מיליון דולר) הונפקה על ידי סוכנויות פדרליות בארה"ב (Freddie Mac-I Fannie Mae).

להלן ניתוח רגישות ליום 30 ביוני 2017 של השפעת שינויים בשערי הרבית על קצב הפרעונות המוקדמים והשווי ההוגן של תיק אגרות החוב מגובות המשכנתא (כולל גידור כלכלי של עסקאות החלפת רבית):

שינוי בקצב הפרעונות המוקדמים	שינוי בשווי ההוגן	
		בנקודות אחוז
(4.0)	(5.6)	עלייה של 200 נקודות בסיס
(3.4)	(2.6)	עלייה של 100 נקודות בסיס
11.5	1.4	ירידה של 100 נקודות בסיס
27.1	1.1	ירידה של 200 נקודות בסיס

- **קרנות השקעה פרטיות** - ההשקעה בקרנות השקעה פרטיות הסתכמה ב-109 מיליון ש"ח (31 מיליון דולר). יתרת ההתחייבות להשקעה בקרנות השקעה פרטיות הסתכמה ב-61 מיליון ש"ח ביום 30 ביוני 2017.

יתרת הרווחים, נטו (לפני השפעת המס) הכלולים ברווח כולל אחר מצטבר, בגין הפער בין השווי ההוגן של ניירות ערך בתיק הזמין למכירה לבין עלותם המופחתת, ליום 30 ביוני 2017 הסתכמה ב-46 מיליון ש"ח.

מזומנים ופקדונות בבנקים ליום 30 ביוני 2017 הסתכמו ב-30,969 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-29,150 מיליון ש"ח בסוף שנת 2016, גידול בשיעור של 6.2%.

פקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2017 הסתכמו ב-107,280 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-105,817 מיליון ש"ח בסוף שנת 2016, גידול בשיעור של 1.4%.

להלן התפלגות תיק פקדונות הציבור לפי מגזרי ההצמדה השונים:

חלק המגזר מסך פקדונות הציבור ליום		יתרה ליום			
31.12.16	30.6.17	השינוי	31.12.16	30.6.17	
%	%	% במיליוני ש"ח	% במיליוני ש"ח		
73.1	75.9	5.2	77,324	81,373	מטבעי ישראל
5.8	5.8	2.2	6,125	6,258	- לא צמוד
20.7	17.7	(13.2)	21,906	19,021	- צמוד למדד
0.4	0.6	35.9	462	628	מטבע חוץ (כולל צמוד למטבע חוץ)
100.0	100.0	1.4	105,817	107,280	פריטים לא כספיים
					סך הכל

פקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות:

השינוי לעומת		יתרה ליום			
30.6.16	31.12.16	30.6.16	31.12.16	30.6.17	
%-ב	%-ב			במיליוני ש"ח	
0.7	(12.7)	9,008	10,392	9,073	מגזר עסקים גדולים
0.7	(6.1)	5,203	5,584	5,242	מגזר עסקים בינוניים
(1.3)	(2.2)	16,209	16,359	16,003	מגזר עסקים קטנים וזעירים
1.0	0.4	45,437	45,709	45,876	מגזר משקי בית
(3.8)	(7.8)	7,983	8,325	7,676	מגזר בנקאות פרטית
9.0	20.4	21,476	19,448	23,410	גופים מוסדיים
1.9	1.4	105,316	105,817	107,280	סך הכל

תיקי ניירות הערך של לקוחות קבוצת הבנק

סך תיק ניירות הערך של לקוחות קבוצת הבנק ליום 30 ביוני 2017 עמד על 287 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-286 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2016.

אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים ליום 30 ביוני 2017 הסתכמו ב-5,070 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-5,801 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2016. קיטון בשיעור של 12.6%.

ביום 8 בפברואר 2017, הנפיקה הבינלאומי הראשון הנפקות בע"מ, חברה בת בבעלות מלאה של הבנק, בהנפקה פרטית, כתבי התחייבות נדחים בעלי מנגנון לספיגת הפסדים, בע.ג. של 50 מיליון ש"ח בתמורה לסך של 52 מיליון ש"ח. תמורת ההנפקה בגין כתבי ההתחייבות הנדחים הופקדה בבנק. הבנק התחייב לקיים את תנאיהם של כתבי ההתחייבות הנדחים שהונפקו.

הון והלימות ההון

ההון המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם ביום 30 ביוני 2017 ב-7,563 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-7,321 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2016, גידול בשיעור של 3.3%.
לפרטים בדבר התפתחות הרווח הכולל האחר, ראה פרק התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר.

הלימות ההון

יחסי הון מינימאליים

ביום 30 במאי 2013 פירסם בנק ישראל תיקון להוראות ניהול בנקאי תקין 201-205, 208, 211 ו-299 בנושא "מדידה והלימות ההון", אשר מאמצות את הוראות באזל. מועד יישומן לראשונה נקבע ליום 1 בינואר 2014, כאשר היישום היה באופן מדורג בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299 בנושא "מדידה והלימות ההון - הפיקוחי - הוראות מעבר". לפי הוראות אלו יעדי ההון המזעריים יהיו כדלקמן:

1. יחס הון עצמי רובד 1 לנכסי סיכון משוקללים לא יפחת מ-9%, וזאת עד ליום 1 בינואר 2015. תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד שווה או עולה על 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יידרש לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מינימלי בשיעור של 10%, וזאת עד ליום 1 בינואר 2017. הוראה נוספת זו אינה חלה על הבנק.
2. יחס הון כולל לנכסי סיכון משוקללים לא יפחת מ-12.5%, וזאת עד ליום 1 בינואר 2015. תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד שווה או עולה על 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יידרש לעמוד ביחס הון כולל מינימלי בשיעור של 13.5%, וזאת עד ליום 1 בינואר 2017. הוראה נוספת זו אינה חלה על הבנק.

ביום 28 בספטמבר 2014, פרסם המפקח על הבנקים הוראה נוספת. בהתאם להוראה זו ולהוראות המעבר לשנת 2014, החל מיום 1 בינואר 2015 מתווספת ליחסי ההון המזעריים דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיוור למועד הדיווח. דרישה זו יושמה בהדרגה, על פני שמונה רבעונים, עד ליום 1 בינואר 2017.

יעדי ההון הפנימיים כפי שנקבעו על ידי הדירקטוריון הינם כדלקמן:

- במצב עסקים רגיל - יעדי ההון יהיו הגבוה מביני יעד הון עצמי רובד 1 של 9.3% ויחס הון כולל של 12.79%, כפי שנקבע בהתאם לצפי הדרישה הרגולטורית בעת אישור יעד ההון בתהליך ה-ICAAP, לבין יחסי ההון הרגולטוריים הנדרשים בפועל.
- במצב קיצון - יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ-6.50% ויחס ההון הכולל לא יפחת מ-9.00%.

בהתאם להוראות המעבר, ההתאמות הפיקוחיות והניכויים מההון וכן זכויות המיעוט שאינן כשירות להיכלל בהון הפיקוחי ינוכו מההון בהדרגה בשיעור של 20% בכל שנה, החל מיום 1 בינואר 2014 ועד ליום 1 בינואר 2018. מכשירי ההון שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי יוכרו עד לתקרה של 80% ביום 1 בינואר 2014 ובכל שנה עוקבת תופחת תקרה זו ב-10% נוספים עד ליום 1 בינואר 2022. נכון ליום 1 בינואר 2017 שיעור הניכויים מההון הרגולטורי עומד על 80% ותקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי עומדת על 50%.

התייעלות תפעולית

ביום 12 בינואר 2016, הופץ מכתב בנק ישראל בנושא התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל. לפי המכתב, דירקטוריון תאגיד בנקאי יתווה תכנית רב שנתית להתייעלות. תאגיד בנקאי שיעמוד בתנאי המכתב יקבל הקלה לפיה יוכל לפרוס את השפעת התכנית לתקופה של חמש שנים בקו ישר.

ביום 17 בנובמבר 2016, אישר דירקטוריון הבנק את עדכון התכנית האסטרטגית של הקבוצה בהיבט מהלכי התייעלות שעלותה הוערכה בכ-207 מיליון ש"ח (לפני השפעת המס). ללא ההקלה כאמור, יישום מהלכי התייעלות, נכון ליום 30 ביוני 2017, היה מביא לקיטון של כ-0.17% ביחס הלימות ההון.

יישום ההוראות

כאמור לעיל, הבנק מיישם את ההוראות באזל לפי הוראות בנק ישראל.

במסגרת הנדבך הראשון, הבנק מיישם את הגישה הסטנדרטית לפי הוראות בנק ישראל לסיכונים האשראי, השוק והסיכונים התפעוליים.

במסגרת הנדבך השני, הבנק נדרש לקיים תהליך פנימי להערכת נאותות ההון (תהליך ה-ICAAP). תהליך זה נועד להבטיח קיום רמה הולמת של אמצעים הוניים שתתמוך בכלל הסיכונים הגלומים בפעילות הבנק. מסמך ה-ICAAP לנתוני 30 ביוני 2016 הוגש כנדרש לבנק ישראל. תשתית תהליך הנאותות ההונית שאושרה בבנק משמשת בסיס לתהליך הפנימי המבוצע בכל אחת מחברות הבנות הבנקאיות בארץ בהתאמות הנדרשות ועל בסיס פרופיל הסיכון הספציפי של כל חברה בת. חברות הבת ביצעו את תהליך ה-ICAAP לנתוני ה-31 בדצמבר 2016.

יתרה ליום		
31.12.16	30.6.17	
		1. הון לצורך חישוב יחס ההון לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
7,684	7,842	הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
2,819	2,722	הון רובד 2, לאחר ניכויים
10,503	10,564	סך כל ההון הכולל
		2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון
69,262	69,628	סיכון אשראי
748	858	סיכונים שוק
6,168	6,002	סיכון תפעולי
76,178	76,488	סך כל היתרות המשוקללות של נכסי סיכון
		3. יחס ההון לרכיבי סיכון
10.09%	10.25%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
13.79%	13.81%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.25%	9.29%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
12.75%	12.79%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

יחס הון עצמי רובד 1 ליום 30 ביוני 2017 עמד על 10.25%, בהשוואה ל-10.09% ליום 31 בדצמבר 2016. יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון ליום 30 ביוני 2017 עמד על 13.81%, בהשוואה ל-13.79% ליום 31 בדצמבר 2016.

ההון הכולל ליום 30 ביוני 2017 הסתכם ב-10,564 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-10,503 מיליון ש"ח ב-31 בדצמבר 2016. הגידול בבסיס ההון נבע בעיקר מהרווח לתקופה בסך של 317 מיליון ש"ח. גידול זה קוּזַד בחלקו מקיטון בסך של 134 מיליון ש"ח במכשירים שהונפקו על ידי הבנק הכשירים להכללה בהון הפיקוחי ומדידינדנ ששולם בסך של 140 מיליון ש"ח. נכסי הסיכון ליום 30 ביוני 2017 הסתכמו ב-76,488 מיליון ש"ח בהשוואה ל-76,178 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2016.

יחס הון כולל ויחס הון עצמי רובד 1 של חברות בת משמעותיות בהתאם להוראות בדבר "מסגרת עבודה למדידה והלימות הון" (באזל):

31 בדצמבר 2016	30 ביוני 2017	
	באחוזים	
		חברות בת משמעותיות
		בנק אוצר החייל בע"מ
10.63	10.90	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
13.39	13.50	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
		בנק מסד בע"מ
13.17	11.91	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
14.31	13.00	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון

יחס מינוף לפי הוראות המפקח על הבנקים - ביום 28 באפריל 2015, פרסם המפקח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא יחס המינוף. יחס המינוף מבוסס באחוזים, ומוגדר כיחס בין מדידת ההון למדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון עצמי רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202, תוך התחשבות בהסדרי המעבר שנקבעו. בהתאם להוראה תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד. תאגיד בנקאי ששך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה 20% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-6%. בהתאם לאמור לעיל, יחס המינוף המזערי שיידרש מהבנק הוא 5%, תאגיד בנקאי נדרש לעמוד ביחס מינוף המזערי החל מיום 1 בינואר 2018. יחס המינוף ליום 30 ביוני 2017 עומד על 5.63%.

מדיניות חלוקת דיבידנד

בהתאם למדיניות חלוקת הדיבידנד שאישר דירקטוריון הבנק (כפי שעודכנה ביום 9 ביוני 2015), הבנק יחלק כדיבידנד בכל שנה עד 50% מהרווח הנקי השנתי של הבנק הראוי לחלוקה, בכפוף לכך שיחסי ההון לרכיבי סיכון של הבנק לא יפחתו מהיעדים הרגולטוריים ומהיעדים שנקבעו ושייקבעו על ידי דירקטוריון הבנק מעת לעת, בכפוף להוראות הדין ונוהל בנקאי תקין, וככל שלא יתרחשו שינויים לרעה ברווחי הבנק ו/או במצבו העסקי ו/או הכספי ו/או במצב המשק הכללי ו/או בסביבה החוקית.

אין באמור בהחלטה זו כדי לגרוע מסמכות הדירקטוריון לבחון מעת לעת את המדיניות, ולהחליט בכל עת, בהתחשב בשיקולים עסקיים ובהוראות הדין החלות על הבנק, על שינוי המדיניות או שינוי שיעור הדיבידנד שיחולק בגין תקופה מסוימת או להחליט שלא לחלק דיבידנד כלל. מובהר בזאת כי כל חלוקה של דיבידנד תהיה טעונה אישור נפרד של הדירקטוריון, וכפופה לכל המגבלות החלות על הבנק בעניין חלוקת דיבידנד, ותפורסם בהתאם להוראות הדין, בצירוף כל הפרטים הנדרשים על פי דין.

יצוין כי חלוקת דיבידנד על ידי הבנק כפופה, בנוסף להוראות חוק החברות, למגבלות נוספות כמפורט בבאור 3.33' לדוחות הכספיים לשנת 2016 שבהן חל השינוי הבא:

בהתאם למכתב הפיקוח על הבנקים לבנק, על חלוקת דיבידנד בשיעור של 40% עד 50% מהרווח הנקי השנתי של השנה השוטפת, יש להודיע למפקח מראש (במקום משיעור העולה על 33%).

להלן פרטים בדבר הדיבידנד שחולק על ידי הבנק משנת 2015:

יום ההכרזה	יום התשלום	סך הכל דיבידנד ששולם במיליוני ש"ח	דיבידנד למניה
9 ביוני 2015	30 ביוני 2015	60	0.60
18 בנובמבר 2015	6 בדצמבר 2015	70	0.70
17 בנובמבר 2016	5 בדצמבר 2016	200	1.99
15 במרס 2017	2 באפריל 2017	70	0.70
23 במאי 2017	14 ביוני 2017	70	0.70

לאחר תאריך המאזן, ביום 14 באוגוסט 2017, החליט דירקטוריון הבנק על:

- עדכון מדיניות הדיבידנד כך שהרווח הנקי השנתי של הבנק הראוי לחלוקה יתייחס לרווח הנקי השנתי של השנה השוטפת. בשאר תנאי המדיניות לא חל שינוי. יובהר כי יישום המדיניות המעודכנת בשנת 2017 יתחשב בחלוקות דיבידנד החל (וכולל) הדיבידנד שחולק ביום 14 ביוני 2017.
- חלוקת דיבידנד במזומן לבעלי מניות הבנק בסך כולל של 70 מיליון ש"ח. המועד הקובע לעניין תשלום הדיבידנד יחול ביום 23 באוגוסט 2017 ויום התשלום יהיה ביום 31 באוגוסט 2017. סכום הדיבידנד הינו לפני כל מס, לרבות מס במקור שעל הבנק לנכות על פי כל דין.

מגזרי הפעילות הפיקוחיים

א. הגדרות

- **אנשים פרטיים** - יחידים, לרבות יחידים המנהלים חשבון משותף, אשר למועד הדיווח אין להם חבות לבנק, או שהחבות שלהם סווגה בענף משק "אנשים פרטיים - הלוואות לדירור ואחר".
- **מגזר בנקאות פרטית** - אנשים פרטיים אשר היתרה של תיק הנכסים הפיננסיים שיש להם בבנק על בסיס מאוחד (לרבות פקדונות כספיים, תיקי ניירות ערך ונכסים כספיים אחרים) עולה על 3 מיליון ש"ח.
- **משקי בית** - אנשים פרטיים, למעט לקוחות הנכללים בבנקאות פרטית.
- **עסק** - לקוח שאינו נכלל בהגדרת "אנשים פרטיים" ואינו גוף מוסדי או תאגיד בנקאי.
- **מחזור פעילות** - מחזור מכירות שנתי או היקף הכנסות שנתי.
- **עסק זעיר** - עסק שמחזור פעילותו קטן מ- 10 מיליון ש"ח.
- **עסק קטן** - עסק שמחזור פעילותו גדול או שווה ל- 10 מיליון ש"ח וקטן מ- 50 מיליון ש"ח.
- **עסק בינוני** - עסק שמחזור פעילותו גדול או שווה ל- 50 מיליון ש"ח וקטן מ- 250 מיליון ש"ח.
- **עסק גדול** - עסק שמחזור פעילותו גדול או שווה ל- 250 מיליון ש"ח.
- **גופים מוסדיים** - כהגדרתם בחוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות ולרבות קופות גמל, קרנות פנסיה, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות, תעודות סל, חברות ביטוח וחברי בורסה המנהלים כספי לקוחות.

כאשר מחזור ההכנסות של לקוח עסקי אינו מייצג את היקף הפעילות שלו, פעילות הלקוח העסקי סווגה לפי האמור להלן: כאשר סך החבות של הלקוח העסקי שווה או גדולה מ-100 מיליון ש"ח סווג הלקוח למגזר עסקים גדולים. בנוסף, בחשבונות עסקיים הפועלים בשוק ההון הסיווג למגזרי הלקוחות נעשה בהתאם לשווי הנכסים במאזן או שווי ממוצע הנכסים בבנק ובחשבונות עסקיים בתחום הנדל"ן הסיווג בהתאם לשווי הנכסים במאזן או היקף המסגרות.

בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בקובץ שאלות ותשובות של בנק ישראל, לקוחות עסקיים, אשר החבות שלהם לבנק עד סך של 80 אלפי ש"ח (לרבות מסגרת אשראי וכו'), ולבנק אין מידע על מחזור הפעילות שלהם, סווגו למגזר הפעילות הפיקוחי הרלוונטי לפי סך הנכסים הפיננסיים של הלקוח בבנק (לרבות פקדונות כספיים, תיקי ניירות-ערך ונכסים כספיים אחרים), לאחר הכפלתם במקדם של 10.

- **מגזר ניהול פיננסי** - כולל פעילות למסחר ופעילות ניהול נכסים והתייבוי כהגדרתן בהוראות המפקח על הבנקים. כמו כן כולל המגזר את חלק הבנק ברווחי כאל.

העקרונות בחלוקת תוצאות הפעילות בין מגזרי הפעילות השונים:

- הכנסות רבית נטו, הכוללות:
 - המרווח הפיננסי, הן בצד האשראי והן בצד הפקדונות, המחושב כפער בין הרבית המתקבלת או המשולמת לבין ממוצע מחירי הכסף של הבנק, הנגזרים ממשיך החיים התואם את תנאי האשראי או הפקדון במגזרי ההצמדה הרלוונטיים.
 - רבית על ההון המשוקלל המיוחס למגזר (על בסיס נכסי הסיכון המשוייכים לכל מגזר).
 - מגזרי הלקוחות מחויבים בעלויות המימון העודפות (מעבר לעלות גיוס המקורות) של שטרי ההון המיוחסים למגזר.
- הוצאות בגין הפסדי אשראי - לכל מגזר פעילות מיוחסות הוצאות בגין הפסדי אשראי שנרשמו בגין לקוחותיו.
- הכנסות שאינן מרבית - לכל מגזר פעילות נזקפות ההכנסות מעמלות, הכנסות מימון שאינן מרבית וההכנסות האחרות, הנובעות מפעילות לקוחותיו.
- הוצאות תפעוליות - לכל לקוח במגזר פעילות מיוחסות הוצאות של כלל יחידות הבנק, הנובעות מממן שירותים, לפי מתודולוגיית העמסה כדלקמן:
 - הוצאות ישירות, הכוללות:
 - הוצאות שכר וארגוניות בסניפים - מועמסות לפי התפלגות תקן "מדד פעולה", המתרגם את הפעילות של הלקוח לתשומות עבודה.
 - הוצאות מחשב בסניפים - מועמסות בהתאם לכמות פעולות המבוצעות על ידי הלקוחות.
 - הוצאות שכר, ארגוניות ומחשב של יחידות המטה העסקיות - מועמסות על פי מפתחות העמסה, בהתאם לאופי הפעילות של הלקוח (כגון: התפלגות יתרות אשראי, כמות ונפח פעולות).
 - הוצאות עקיפות, הכוללות את הוצאות יחידות המטה והוצאות המחשב של החטיבות/המערכים העורפיים, ואת הוצאות המחשב הכלליות שאינן משויכות - הוצאות אלו מועמסות בהתאם לאופי ההוצאה. מרבית ההוצאות העקיפות מועמסות לפי התפלגות ההוצאות הישירות והיתר לפי התפלגות ההכנסות.

- מסים על ההכנסה - ההפרשה למס על הרווח של כל מגזר, חושבה על פי שיעור המס הסטטוטורי, תוך ביצוע התאמות מסוימות הנובעות מהוצאות לא מוכרות וכיו"ב.
- רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה - זקיפת חלק ברווח המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה במגזרי הפעילות השונים, הוקצה על פי יחס הרווח נטו של חברות הבת בהן יש זכויות שאינן מקנות שליטה, כפי שרווח זה שוין למגזרי הפעילות השונים.

להלן תמצית התפתחות תוצאות הפעילות לפי מגזרים:

א. סך ההכנסות *

חלק המגזר מסך ההכנסות		לשלושת החודשים שנסתיימו ביום		לשלושת החודשים שנסתיימו ביום		
30.6.16	30.6.17	השינוי	30.6.16	30.6.17		
		ב-%			במיליוני ש"ח	
11.3	11.7		106	109		מגזר עסקים גדולים
5.6	5.6		53	52		מגזר עסקים בינוניים
22.4	23.5		210	220		מגזר עסקים קטנים וזעירים
38.5	41.4		361	387		מגזר משקי בית
2.7	3.9		25	36		מגזר בנקאות פרטית
6.4	5.9		60	55		גופים מוסדיים
13.1	8.0		123	75		מגזר ניהול פיננסי
100.0	100.0		938	934		סך הכל

חלק המגזר מסך ההכנסות		לשלושת החודשים שנסתיימו ביום		לשלושת החודשים שנסתיימו ביום		
30.6.16	30.6.17	השינוי	30.6.16	30.6.17		
		ב-%			במיליוני ש"ח	
11.3	11.7		207	220		מגזר עסקים גדולים
5.6	5.5		103	103		מגזר עסקים בינוניים
22.5	23.6		414	445		מגזר עסקים קטנים וזעירים
41.7	40.9		766	770		מגזר משקי בית
2.8	3.2		51	61		מגזר בנקאות פרטית
6.5	5.8		120	109		גופים מוסדיים
9.6	9.3		176	176		מגזר ניהול פיננסי
100.0	100.0		1,837	1,884		סך הכל

ב. רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

לשלושת החודשים שנסתיימו ביום		לשלושת החודשים שנסתיימו ביום		
30.6.16	30.6.17	30.6.16	30.6.17	
				במיליוני ש"ח
64	81	10	37	מגזר עסקים גדולים
20	9	4	2	מגזר עסקים בינוניים
51	51	16	26	מגזר עסקים קטנים וזעירים
5	26	4	13	מגזר משקי בית
3	18	-	13	מגזר בנקאות פרטית
2	15	(4)	8	גופים מוסדיים
136	117	104	52	מגזר ניהול פיננסי
281	317	134	151	סך הכל

* כולל הכנסות רבית נטו והכנסות שאינן מרבית.

ג. יתרות מאזניות ממוצעות*

סך כל הנכסים		לששת החודשים שנסתיימו ביום		השינוי	במיליוני ש"ח	
% מסך כל הנכסים				ב- %	ב- %	
30.6.16	30.6.17	30.6.16	30.6.17			
14.3	13.5	(4.2)	18,127			מגזר עסקים גדולים
3.5	3.6	6.0	4,375			מגזר עסקים בינוניים
11.5	11.9	5.1	14,568			מגזר עסקים קטנים וזעירים
29.5	31.0	6.7	37,400			מגזר משקי בית
0.3	0.2	*(24.9)	421			מגזר בנקאות פרטית
0.5	0.5	(12.6)	688			גופים מוסדיים
40.4	39.3	(1.3)	51,276			מגזר ניהול פיננסי
100.0	100.0	1.5	126,855			סך הכל

* הירידה נובעת ממכירת הפעילות של פיבי שוויץ (ראה פרק חברות מוחזקות עיקריות להלן).

סך כל ההתחייבויות		לששת החודשים שנסתיימו ביום		השינוי	במיליוני ש"ח	
% מסך כל ההתחייבויות				ב- %	ב- %	
30.6.16	30.6.17	30.6.16	30.6.17			
7.9	7.8	0.6	9,393			מגזר עסקים גדולים
4.2	4.5	9.5	4,938			מגזר עסקים בינוניים
13.5	13.4	0.7	16,097			מגזר עסקים קטנים וזעירים
36.7	38.0	4.8	43,759			מגזר משקי בית
6.4	6.3	(0.9)	7,645			מגזר בנקאות פרטית
19.3	17.9	(6.1)	23,007			גופים מוסדיים
12.0	12.1	2.4	14,269			מגזר ניהול פיננסי
100.0	100.0	1.3	119,108			סך הכל

* היתרה הממוצעת של הנכסים וההתחייבויות בכל אחד ממגזרי הלקוחות משקפת את היתרה הממוצעת של האשראי לציבור ופקדונות הציבור בהתאמה.

מגזרים עסקיים - מגזר העסקים הקטנים והזעירים, מגזר העסקים הבינוניים ומגזר העסקים הגדולים

להלן נתונים עיקריים אודות מגזרים עסקיים - עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים - פעילות בישראל

לשלושת החודשים שנתיימו ביום 30 ביוני 2016				לשלושת החודשים שנתיימו ביום 30 ביוני 2017				
מגזר עסקים קטנים וזעירים	מגזר עסקים בינוניים	מגזר עסקים גדולים	סך הכל	מגזר עסקים קטנים וזעירים	מגזר עסקים בינוניים	מגזר עסקים גדולים	סך הכל	
143	36	78	257	143	36	78	257	במיליוני ש"ח
77	16	31	124	77	16	31	124	הכנסות רבית, נטו
220	52	109	381	220	52	109	381	הכנסות שאינן מרבית
19	21	(2)	38	19	21	(2)	38	סך הכנסות
157	27	52	236	157	27	52	236	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
26	2	37	65	26	2	37	65	הוצאות תפעוליות ואחרות
15,237	4,833	17,414	37,484	15,237	4,833	17,414	37,484	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
15,349	4,809	17,940	38,098	15,349	4,809	17,940	38,098	יתרה ממוצעת של נכסים
16,431	5,399	8,933	30,763	16,431	5,399	8,933	30,763	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
16,003	5,242	9,073	30,318	16,003	5,242	9,073	30,318	יתרה ממוצעת של התחייבויות
								יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

לשלושת החודשים שנתיימו ביום 30 ביוני 2016				לשלושת החודשים שנתיימו ביום 30 ביוני 2017				
מגזר עסקים קטנים וזעירים	מגזר עסקים בינוניים	מגזר עסקים גדולים	סך הכל	מגזר עסקים קטנים וזעירים	מגזר עסקים בינוניים	מגזר עסקים גדולים	סך הכל	
288	71	152	511	288	71	152	511	במיליוני ש"ח
157	32	68	257	157	32	68	257	הכנסות רבית, נטו
445	103	220	768	445	103	220	768	הכנסות שאינן מרבית
40	33	(12)	61	40	33	(12)	61	סך הכנסות
318	53	100	471	318	53	100	471	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
51	9	81	141	51	9	81	141	הוצאות תפעוליות ואחרות
15,315	4,636	17,371	37,322	15,315	4,636	17,371	37,322	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
15,349	4,809	17,940	38,098	15,349	4,809	17,940	38,098	יתרה ממוצעת של נכסים
16,217	5,409	9,446	31,072	16,217	5,409	9,446	31,072	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
16,003	5,242	9,073	30,318	16,003	5,242	9,073	30,318	יתרה ממוצעת של התחייבויות
								יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

שינויים עיקריים בתוצאות הפעילות במחצית הראשונה של שנת 2017, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד

סך כל הכנסות הרבית, נטו הסתכמו ב-511 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-469 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 9.0%, המוסבר בעיקר משינוי תמהיל האשראי במגזרים העסקיים.

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו ב-471 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-451 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של המגזרים העסקיים הסתכם ב-141 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-135 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

האשראי לציבור ליום 30 ביוני 2017 הסתכם ב-38,098 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-37,012 מיליון ש"ח ביום 30 ביוני 2016, גידול בשיעור של 2.9%.

פקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2017 הסתכמו ב-30,318 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-30,420 מיליון ש"ח ביום 30 ביוני 2016, קיטון בשיעור של 0.3%.

אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית

להלן נתונים עיקריים אודות אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית - פעילות בישראל

לשלושת החודשים שנתיים ביום 30 ביוני 2016			לשלושת החודשים שנתיים ביום 30 ביוני 2017			
מגזר משקי בית	מגזר בנקאות פרטית	סך הכל	מגזר משקי בית	מגזר בנקאות פרטית	סך הכל	
במיליוני ש"ח						
250	6	256	137	14	151	הכנסות רבית, נטו
387	20	407	14	-	14	הכנסות שאינן מרבית
14	-	14	344	13	357	סך הכנסות
344	13	357	13	-	13	הוצאות בגין הפסדי אשראי
13	3	16	344	13	357	הוצאות תפעוליות ואחרות
40,186	45	40,231	45,923	7,079	53,002	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
41,111	55	41,166	45,923	7,079	53,002	יתרה ממוצעת של נכסים
45,923	7,079	53,002	45,923	7,079	53,002	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
45,876	7,676	53,552	45,876	7,676	53,552	יתרה ממוצעת של התחייבויות
						יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

לשלושת החודשים שנתיים ביום 30 ביוני 2016			לשלושת החודשים שנתיים ביום 30 ביוני 2017			
מגזר משקי בית	מגזר בנקאות פרטית	סך הכל	מגזר משקי בית	מגזר בנקאות פרטית	סך הכל	
במיליוני ש"ח						
490	12	502	280	28	308	הכנסות רבית, נטו
770	40	810	25	-	25	הכנסות שאינן מרבית
25	-	25	689	27	716	סך הכנסות
689	27	716	25	-	25	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
26	7	33	689	27	716	הוצאות תפעוליות ואחרות
39,899	47	39,946	45,851	7,574	53,425	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
41,111	55	41,166	45,851	7,574	53,425	יתרה ממוצעת של נכסים
45,851	7,574	53,425	45,851	7,574	53,425	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
45,876	7,676	53,552	45,876	7,676	53,552	יתרה ממוצעת של התחייבויות
						יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

שינויים עיקריים בתוצאות הפעילות במחצית הראשונה של שנת 2017, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד

סך כל הכנסות הרבית, נטו הסתכמו ב-502 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-487 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 3.1%, הנובע מגידול ביתרות האשראי, שקוּזז בחלקו בהכנסות רבית משנים קודמות שנכללו בהכנסות הרבית בתקופה המקבילה אשתקד. ההכנסות שאינן מרבית הסתכמו ב-308 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-313 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו ב-716 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-747 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של 4.1%. הירידה בהוצאות נבעה בעיקר ממהלכי ההתייעלות לרבות סגירה ואיחוד של סניפים. הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק במגזר האנשים הפרטיים, הכולל את מגזר משקי הבית והבנקאות הפרטית הסתכם ב-33 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-9 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול ברווח נבע בעיקר מידידה בהוצאות התפעוליות והאחרות ומגידול בפעילות האשראי בבנק.

האשראי לציבור ליום 30 ביוני 2017 הסתכם ב-41,166 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-38,850 מיליון ש"ח ביום 30 ביוני 2016, גידול בשיעור של 6.0%. פקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2017 הסתכמו ב-53,552 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-52,681 מיליון ש"ח ביום 30 ביוני 2016, גידול בשיעור של 1.7%.

מגזר ניהול פיננסי

סך כל ההכנסות המשויכות למגזר זה הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2017 ב-176 מיליון ש"ח, בדומה לתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הנקי במגזר הניהול הפיננסי הסתכם ב-117 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-136 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן הגורמים המרכזיים שהשפיעו על הרווח הנקי במגזר הניהול הפיננסי:

- גידול בסך של 23 מיליון ש"ח ברווח ממכירת בניינים וציוד.
- קיטון בסך של 33 מיליון ש"ח בחלק הבנק ברווח של חברה כלולה הנובע בעיקר מחלקה של כאל בתמורת עסקת מכירת ויזה אירופה בתקופה המקבילה אשתקד.

חברות מוחזקות עיקריות

השקעת הבנק בחברות המוחזקות ליום 30 ביוני 2017 הסתכמה ב-2,389 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-2,330 מיליון ש"ח ב-31 בדצמבר 2016, גידול בשיעור של 2.5%.

חלקו של הבנק ברווח הנקי של החברות המוחזקות בארץ הסתכם ב-71 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-101 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

בנק אוצר החייל בע"מ (להלן - "אוצר החייל") - בו מחזיק הבנק 78.0% מהון המניות ומזכויות ההצבעה הינו בנק מסחרי הפועל באמצעות 47 סניפים ושלוחות.

השקעת הבנק באוצר החייל ליום 30 ביוני 2017 הסתכמה ב-1,250 מיליון ש"ח. סך המאזן של אוצר החייל ליום 30 ביוני 2017 הסתכם ב-21,090 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-20,774 מיליון ש"ח ב-31 בדצמבר 2016, גידול בשיעור של 1.5%. סך כל ההון של אוצר החייל ליום 30 ביוני 2017 הסתכם ב-1,250 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,209 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2016, גידול בשיעור של 3.4%.

הרווח הנקי של אוצר החייל הסתכם ב-32.5 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-53.9 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 39.7%. השינוי ברווח מוסבר בעיקר מ:

א. קיטון בהכנסות רבית, הנובע מהכנסות רבית בגין שנים קודמות שנרשמו בתקופה המקבילה אשתקד, שקוזזו בחלקן בגידול ברווח על האשראי וגידול בהיקף הפעילות.

ב. גידול בהוצאות בגין הפסדי אשראי הנובע משינוי במקדמי הפרשה הקבוצתית וגידול בהיקף האשראי. חלק הבנק בתוצאות הפעילות של אוצר החייל הסתכם ב-25.3 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-25.1 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 0.8% (בתקופה המקבילה אשתקד חלק הבנק בתוצאות הפעילות של אוצר החייל כלל הפחתת עודף עלות הרכישה שנסתיימה ביום 17 באוגוסט 2016).

תשואת הרווח הנקי עמדה על 5.4%, בהשוואה ל-9.3% בתקופה המקבילה אשתקד. יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון עומד על 13.50%, בהשוואה ל-13.39% בסוף שנת 2016. יחס הון עצמי רובד 1 עומד על 10.90%, בהשוואה ל-10.63% בסוף שנת 2016.

בחודש מאי 2017 החליט דירקטוריון אוצר החייל, לאחר דיון במסמך שהוכן במסגרת תהליך הערכת נאותות ההון (תהליך ה-ICAAP), כי בשנת 2017 יחס ההון הכולל לא יפחת מ-12.52% ויחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ-9.3%.

בנק מסד בע"מ (להלן - "מסד") - בו מחזיק הבנק 51.0% מהון המניות ומזכויות ההצבעה, הינו בנק מסחרי הפועל באמצעות 22 סניפים ושלוחות. השקעת הבנק במסד ליום 30 ביוני 2017 הסתכמה ב-294 מיליון ש"ח. סך המאזן של מסד ליום 30 ביוני 2017 הסתכם ב-7,335 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-7,115 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2016, גידול בשיעור של 3.1%. סך כל ההון של מסד ליום 30 ביוני 2017 הסתכם ב-563 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-577 מיליון ש"ח ב-31 בדצמבר 2016, קיטון בשיעור של 2.4%.

הרווח הנקי של מסד הסתכם ב-23.7 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-20.2 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 17.3%. חלק הבנק בתוצאות הפעילות של מסד, בניכוי הפחתת עודף עלות הרכישה, הסתכם ב-7.7 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-6.0 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 28.3%.

במחצית הראשונה של שנת 2017 חילק מסד דיבידנד בסך של 40 מיליון ש"ח. חלק הבנק בדיבידנד הסתכם בכ-20 מיליון ש"ח. היתרה להפחתה של עודף עלות הרכישה במסד הסתכמה ב-30 ביוני 2017 ב-7 מיליון ש"ח. תשואת הרווח הנקי עמדה על 8.2%, בהשוואה ל-7.5% בתקופה המקבילה אשתקד. יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון עומד על 13.00%, בהשוואה ל-14.31% בסוף שנת 2016. יחס הון עצמי רובד 1 עומד על 11.91%, בהשוואה ל-13.17% בסוף שנת 2016. במסגרת תהליך ה-ICAAP לנתוני ה-31 בדצמבר 2016 נקבעו יעדי ההון המינימליים כדלקמן: יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת משיעור של 10.5% עד ליום 31 בדצמבר 2019 ויחס ההון הכולל לא יפחת משיעור של 12.85% עד ליום 31 בדצמבר 2019.

חברת כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (להלן - "כאל") - הבנק מחזיק 28.2% בהון ו-21.0% בזכויות ההצבעה בכאל. כאל עוסקת בשיווק ובתפעול של הנפקת כרטיסי אשראי וסליקת עסקאות בכרטיסי אשראי של המותג הבינלאומי "ויזה", משווקת ומפעילה את מערך כרטיסי האשראי של "דיינרס" באופן בלעדי בישראל ומשווקת באופן מצומצם בלבד גם כרטיסי אשראי של "מסטרקארד". השקעת הבנק בכאל ליום 30 ביוני 2017 הסתכמה ב-535 מיליון ש"ח. יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון עמד על 15.7%, בהשוואה ל-15.8% בסוף שנת 2016.

חלק הבנק ברווחי כאל, לפני השפעת המס, הסתכם ב-29.0 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-67.0 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 56.7%. עיקר השינוי ברווח מוסבר מחלקה של כאל בתמורת עסקת מכירת מניות ויזה אירופה שנרשמה בתקופה המקבילה אשתקד. במחצית הראשונה של שנת 2017 חילקה כאל דיבידנד בסך של 30 מיליון ש"ח. חלק הבנק בדיבידנד הסתכם בכ-8 מיליון ש"ח.

ראה באור 9 באשר לבקשות לאישור תובענות ייצוגיות כנגד כאל, ובקשה לאישור תביעה נגזרת כנגד נושאי משרה ובעלי תפקיד בתקופה הרלוונטית.

פיבי (שוויץ) - כאמור בדוחות הכספיים לשנת 2016 בבאור 18א' - נכסים והתחייבויות המוחזקים למכירה - ביום 19 בדצמבר 2016 חתמה פיבי (שוויץ) בע"מ, חברת הבת של הבנק (להלן - "השלוחה") על הסכם למכירת פעילותה לצד שלישי (להלן - "ההסכם"). ביום 2 ביוני 2017 הועברה לרוכש, על פי ההסכם, פעילות השלוחה (שכללה את מרבית נכסי לקוחות השלוחה), כנגד תשלום ששולם לשלוחה על חשבון התמורה הכוללת שנקבעה בהסכם. תשלום זה כפוף עדיין להתאמות על פי ההסכם. בגין התשלום האמור נכללה הכנסה במסגרת הכנסות אחרות בסך של כ-12 מיליון ש"ח.

יתרת תמורת המכירה תיגזר משווי נכסי לקוחות השלוחה שיהיו אצל הרוכש בתום שנה לאחר מועד העברת פעילות השלוחה לרוכש. בד בבד להעברת פעילות השלוחה לרוכש, ממשיכה השלוחה לפעול לסיום פעילותה הבנקאית.

סקירת הסיכונים

35	תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם
37	סיכון אשראי
48	סיכון שוק
61	סיכון נדילות
61	סיכונים אחרים

סקירת הסיכונים

פרק זה נכתב בפירוט רב בדוחות הכספיים לשנת 2016. על כן, יש לקרוא את הפרק יחד עם פרק סקירת הסיכונים שפורסם בדוחות הכספיים לשנת 2016. מידע נוסף על הסיכונים ניתן למצוא בדוח על הסיכונים ובגילויים פיקוחיים נוספים באתר האינטרנט של הבנק.

כללי

- א. פעילותה של הקבוצה מלווה בחשיפה לסיכונים, כשהעיקריים בהם הינם: סיכונים האשראי, לרבות ריכוזיות (ענפי משק ולווים), סיכונים שוק, כאשר העיקרי בהם הינו סיכון הרבית, סיכונים נדל"ת, סיכונים תפעוליים, סיכונים ציות והלבנת הון, סיכון אסטרטגיה, סיכון משפטי וסיכון מוניטין. כל הסיכונים העיקריים מנוהלים על ידי חברי הנהלה או בעלי תפקידים בכירים. בגין סיכונים אשראי, סיכונים שוק וסיכונים תפעוליים, קיימת דרישה רגולטורית להלימות הון במסגרת הוראות נדבך 1 של באזל. במסגרת תהליך ה-ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process) הקבוצה מבצעת תהליך מעמיק של זיהוי מוקדי סיכון נוספים ואתגור מוקדי הסיכון המזוהים במסגרת הנדבך הראשון. במידת הצורך מתבצעת הקצאת הון משלימה בגין סיכונים נדבך 1 והקצאת הון נוספת בגין יתר הסיכונים ותתי הסיכונים.
- ב. מדיניות ניהול הסיכונים של הקבוצה מכוונת להשגת היעדים האסטרטגיים שנקבעו, תוך טיפוח התמחויות בקבוצה, ניצול היתרונות למגוון וגודל, תוך שמירה על רמות הסיכון שאושרו ועל קיומם של מנגנוני ניהול, בקרה, ביקורת ודיווח נאותים.
- ג. תפיסת הסיכון הכוללת של הקבוצה עולה בקנה אחד עם המסגרת הרגולטורית שנקבעה על ידי המפקח על הבנקים ועל העקרונות המנחים (ה-Sound Practices) של וועדת באזל, המושתתת על העיקרון, כי לכל פעילות בנקאית הטומנת בחובה סיכון יוגדרו ויאופיינו: מדיניות ותיאבון סיכון, מגבלות לתחיימת והגדרת היקף החשיפה, מעגלי בקרה וביקורת, מערכי דיווח ומנגנון לכימות הרווח, מדידתו ודיווח עליו על פי אמות מידה מקובלות.
- ד. ניהול הסיכונים ובקרתם מתבצעים בקבוצה באמצעות תשתית נאותה של מנגנוני שליטה, פיקוח, בקרה וביקורת, ומיושמים באמצעות שלושה קווי הגנה: קו ההגנה הראשון שמקיימים האחראים על יצירת הסיכון וניהולו, קו ההגנה השני שמקיימות יחידות הבקרה הבלתי תלויות בחטיבה לניהול סיכונים והחשבונאי הראשי וקו ההגנה השלישי שמקיימים מערך הביקורת הפנימית והחיצונית.
- ה. מנהל הסיכונים הראשי, ר"ח בנצי אדירי, חבר הנהלה ונושא באחריות לפונקציית ניהול הסיכונים ולמסגרת ניהול הסיכונים המקיפה לרוחב הארגון כולו.
- ו. האחראים על ניהול הסיכונים בקבוצה הינם:
 - ר"ח אילן בצרי, ראש החטיבה העסקית, משמש כמנהל סיכונים האשראי.
 - מר אבי שטרנשוס, ראש המערך הפיננסי, משמש כמנהל הסיכונים הפיננסיים.
 - מר יעקב קונורטוב משמש כמנהל סיכונים ציות במסגרת תפקידו כקצין הציות הראשי ובכלל זה, בין היתר, מנהל סיכונים איסור הלבנת הון, אכיפה פנימית וסיכונים חוצי גבולות.
 - מר יוסי לוי, ראש חטיבת משאבים, משמש כמנהל הסיכון האסטרטגי.
 - מר רון גריסר, מנכ"ל מתף - מיחשוב ותפעול פיננסי בע"מ משמש כמנהל סיכונים ID החל מיום 4 ביוני 2017 (עד ליום 3 ביוני 2017 שימשה הגב' איריס לבנון כממלאת מקום מנכ"ל מת"ף וכמנהלת סיכונים ID).
 - מר יהושע פלג, מנהל הגנת הסייבר ואבטחת מידע, משמש כמנהל סיכונים הסייבר.
 - עו"ד דליה בלנק, מנהלת מערך הייעוץ המשפטי, משמשת כמנהלת הסיכונים המשפטיים.
 - ר"ח נחמן ניצן, ראש חטיבת החשבונאי הראשי, משמש כמנהל סיכון המוניטין.
 - ר"ח בנצי אדירי, ראש החטיבה לניהול סיכונים, משמש כמנהל הסיכונים התפעוליים, כממונה על האכיפה הפנימית וכמנהל ההמשכיות העסקית. בנוסף, מנהל הגנת הסייבר כפוף אליו מקצועית.
- ז. סיכונים נוספים כדוגמת סיכונים רגולציה וחקיקה מנוהלים ומפוקחים אף הם כחלק מהניהול העסקי הכולל ועל ידי חברי הנהלה וראשי המערכים בתחומים הנתונים לאחריותם.
- ח. ניהול הסיכונים מתבצע בכל חברה בת בנקאית בקבוצה בנפרד, על פי מדיניות שנקבעה בדירקטוריון החברה הבת המתבססת על מדיניות הקבוצה, ועל בסיס מתודולוגיית ניהול סיכון קבוצתית תוך שימת לב לאופי המיוחד של הפעילות בכל חברה בת. בכל חברה בת בנקאית מכהן מנהל סיכונים ראשי שכפוף למנכ"ל החברה הבת ומונחה מקצועית על ידי מנהל הסיכונים הראשי של הבנק.
- ט. מידי רבעון נכתב מסמך סיכונים על ידי החטיבה לניהול סיכונים, שהינה בלתי תלויה ביחידות נוטלות הסיכון. המסמך מוצג בפני הנהלת הבנק, הוועדה לניהול סיכונים ודירקטוריון הבנק.

י. במסגרת מסמך הסיכונים מוצגים כלל הסיכונים, שאליהם חשופה קבוצת הבנק במסגרת פעולותיה, תוך פירוט הממצאים ברמת הסיכון הספציפי וכן תוצאות תרחישי הקיצון שבוצעו.

במסמך מוצגת סקירת מנהל הסיכונים הראשי על מצב ניהול הסיכונים בקבוצה ועל אפקטיביות ואיכות ניהול הסיכונים. כמו כן, נסקרות בו עמידה בתיאבון הסיכון ביחס לסיכונים השונים והערכות הסיכון וכן טיפול החטיבה בתהליכים מרכזיים בסוגי הסיכונים השונים ופעולות מיוחדות, שננקטו על ידי החטיבה ברבעון הרלוונטי.

יא. הבנק גיבש מתווה תרחישי קיצון לבחינת הנאותות ההונית, במסגרתו נבחנת התממשות כלל הסיכונים המהותיים והשפעתם על בסיס ההון ויחס ההון לרכיבי סיכון. תרחישי הקיצון הינם צופי פני עתיד ומשמשים ככלי נוסף לניהול הסיכונים ולאינדיקציה באשר להון שיידרש לספיגת הפסדים במקרה של זעזועים גדולים. חשיבות תרחישי הקיצון באה לידי ביטוי גם בתהליכי תכנון ההון.

לתיאור תיאבון הסיכון והעקרונות לניהול הסיכונים ראה התייחסות במסגרת תיאור הסיכונים העיקריים שפורסמו בדוחות הכספיים לשנת 2016.

למידע המפורט על סיכונים הניתן בהתאם לדרישות הגילוי של נדבך 3 ומידע נוסף על סיכונים - ראה גילויים פיקוחיים נוספים ודוח על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון אשראי

חשיפות משמעותיות לקבוצות לווים

ליום 30 ביוני 2017, אין קבוצת לווים אשר חבותה נטו על בסיס מאוחד, לאחר הפחתת הניכויים המותרים לפי סעיף 5 להוראה 313, עולה על 15% מהון הבנק, המחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין בדבר מדידה והלימות ההון.

איכות האשראי וסיכון אשראי בעייתי

סך סיכון האשראי הבעייתי למרכיביו השונים, הכולל רכיבים חוץ מאזניים, הסתכם ב-2,040 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-2,069 מיליון ש"ח בסוף שנת 2016, קיטון בשיעור של 1.4%.

יחס סיכון האשראי הבעייתי לסיכון האשראי הכולל בגין הציבור בקבוצה, עמד על 1.8%, בדומה לסוף שנת 2016. 17.6% מסיכון האשראי הבעייתי בקבוצה משויכים לענף התעשייה, 10.0% לענף הנדל"ן, 22.0% לענף המסחר, 13.1% לענף השירותים הפיננסיים ו-25.4% לענף הלקוחות הפרטיים, לרבות הלוואות לדירור. יחס סיכון האשראי הבעייתי המאזני לסך האשראי לציבור עומד על 2.3%, בדומה לסוף שנת 2016.

1. סיכון אשראי בעייתי

30 ביוני 2017			30 ביוני 2016			31 בדצמבר 2016		
מאזני	חוץ מאזני	סך הכל	מאזני	חוץ מאזני	סך הכל	מאזני	חוץ מאזני	סך הכל
במיליוני ש"ח								
757	137	894	752	231	983	582	174	756
197	9	206	185	17	202	475	21	496
847	93	940	595	70	665	740	77	817
1,801	239	2,040	1,532	318	1,850	1,797	272	2,069
204	-	204	222	-	222	221	-	221

נכסים שאינם מבצעים			נכסים פגומים מבצעים		
נכסים שאינם מבצעים	חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות רבית		נכסים פגומים מבצעים	חובות פגומים בארגון מחדש של חוב בעייתי שצוברים הכנסות רבית	אגרות חוב פגומות שצוברות הכנסות רבית
701	715	541	51	28	36
5	9	5	56	37	41

לשלושת החודשים שנתיים ביום 30 ביוני		לשלושת החודשים שנתיים ביום 31 בדצמבר		לשלושת החודשים שנתיים ביום 30 ביוני	
2017	2016	2017	2016	2017	2016
במיליוני ש"ח					
744	758	577	764	764	764
95	91	386	179	243	243
-	(5)	(33)	(53)	(61)	(61)
(51)	(80)	(100)	(117)	(258)	(258)
(36)	(21)	(78)	(30)	(111)	(111)
752	743	752	743	577	577

לשנה שנתיימה ביום	לששת החודשים שנתיימו		
	30 ביוני 2016	30 ביוני 2017	
31 בדצמבר 2016			
1.0%	1.3%	1.2%	5. מדדי סיכון
			שיעור חובות פגומים או בפיגור של 90 יום או יותר מיתרת האשראי לציבור
			מזה:
0.7%	1.0%	0.9%	שיעור יתרת אשראי לציבור פגום מיתרת האשראי לציבור
0.3%	0.3%	0.3%	שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו פגום בפיגור של 90 יום או יותר מיתרת האשראי לציבור
1.8%	1.6%	1.8%	שיעור סיכון אשראי בעייתי בגין הציבור מסיכון האשראי הכולל בגין הציבור
0.10%	0.07%	0.22%	שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור*
0.09%	0.01%	0.23%	שיעור המחיקות, נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור*

הגידול בשיעור יתרת האשראי הפגום מיתרת האשראי לציבור במחצית הראשונה של השנה, בהשוואה לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2016, מוסבר בעיקר מסיווג לווה גדול מאשראי נחות לאשראי פגום.

הגידול בשיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור, נובע בעיקר מעלייה בהוצאה הקבוצתית בגין הפסדי אשראי. במחצית הראשונה של שנת 2017 הסתכמה ההוצאה הקבוצתית להפסדי אשראי בסך של 71 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-10 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הפרשה להפסדי אשראי

הבנק פועל בנושא הוצאות בגין הפסדי אשראי וחובות בעייתיים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים שנכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2011 והעדכונים שלהן מאז מועד זה. הבנק נוהג לאמוד, להעריך ולעדכן את גובה ההפרשה להפסדי אשראי בכל שנה קלנדרית, בהתאם לתחזיות הכלכליות, הערכות לגבי השווקים השונים וניסיון העבר.

למידע נוסף בדבר ההפרשות להפסדי אשראי ראה באור 6 לדוחות הכספיים.

יתרה ליום	יתרה ליום		
	30 ביוני 2016	30 ביוני 2017	
31 בדצמבר 2016			
1.08%	1.11%	1.06%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור
146.8%	115.5%	112.4%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור פגום
			שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור פגום
106.1%	88.9%	88.4%	בתוספת יתרת אשראי לציבור בפיגור של 90 יום או יותר
7.9%	0.7%	22.7%	שיעור המחיקות, נטו בגין אשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור*

* על בסיס שנתי.

סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק
(במיליוני ש"ח)

30 ביוני 2017									
סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾					חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾				
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾									
סך הכל	דירוג ביצוע אשראי ⁽⁵⁾	בעייתי ⁽⁶⁾	סך הכל	מזה: חובות ⁽²⁾	בעייתי ⁽⁶⁾	פגום	הוצאות בגין הפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי
פעילות לווים בישראל									
ציבור - מסחרי									
557	492	24	553	417	24	4	(1)	-	9
163	162	1	71	58	1	-	-	-	-
10,201	9,463	360	9,950	7,616	360	149	16	27	138
9,621	9,156	106	9,573	3,832	105	66	2	6	86
5,201	4,978	97	5,114	4,595	97	87	(7)	(4)	21
1,393	1,322	8	800	685	8	5	2	-	7
8,533	7,675	449	8,416	7,128	449	176	48	42	187
973	879	24	956	789	24	7	2	9	11
1,057	964	49	955	770	44	10	3	1	15
2,274	2,181	37	2,181	1,160	37	13	(7)	(5)	11
13,323	12,925	267	9,895	7,459	267	228	12	-	42
2,675	2,468	36	2,631	1,738	36	9	3	2	14
2,527	2,376	55	2,501	1,906	55	21	(2)	(2)	10
58,498	55,041	1,513	53,596	38,153	1,507	775	71	76	551
23,625	23,083	174	23,625	22,373	174	24	(1)	-	114
30,019	28,292	345	29,994	18,555	345	82	22	21	246
112,142	106,416	2,032	107,215	79,081	2,026	881	92	97	911
1,142	1,142	-	721	721	-	-	-	-	-
9,618	9,618	-	651	646	-	-	-	-	-
122,902	117,176	2,032	108,587	80,448	2,026	881	92	97	911
פעילות לווים בחו"ל									
ציבור - מסחרי									
72	72	-	-	-	-	-	-	-	-
577	577	-	478	477	-	-	(1)	(2)	2
2	2	-	2	2	-	-	(1)	(1)	-
52	52	-	52	52	-	-	-	-	-
7	7	-	-	-	-	-	-	-	-
17	9	8	17	11	8	8	-	-	-
26	26	-	4	4	-	-	-	-	-
1,196	1,196	-	338	337	-	-	-	-	1
-	-	-	-	-	-	-	(2)	(2)	-
105	105	-	-	-	-	-	-	-	-
2,054	2,046	8	891	883	8	8	(4)	(5)	3
1	1	-	-	-	-	-	(1)	(1)	-
2,055	2,047	8	891	883	8	8	(5)	(6)	3
2,713	2,713	-	1,213	1,213	-	-	-	-	-
1,594	1,594	-	-	-	-	-	-	-	-
6,362	6,354	8	2,104	2,096	8	8	(5)	(6)	3
114,197	108,463	2,040	108,106	79,964	2,034	889	87	91	914
3,855	3,855	-	1,934	1,934	-	-	-	-	-
11,212	11,212	-	651	646	-	-	-	-	-
129,264	123,530	2,040	110,691	82,544	2,034	889	87	91	914

הערות בעמוד 42.

סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק (המשך)
(במיליוני ש"ח)

30 ביוני 2016									
סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾					חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאדני (למעט נגזרים) ⁽³⁾				
					הפסדי אשראי ⁽⁴⁾				
סך הכל	ביצוע אשראי ⁽⁵⁾	בעייתי ⁽⁶⁾	סך הכל	מזה: חובות ⁽²⁾	בעייתי ⁽⁶⁾	פגום	הפסדי אשראי	חשבונאיות נטו	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי
פעילות לווים בישראל									
ציבור - מסחרי									
533	447	16	528	409	16	7	3	1	6
172	170	-	75	64	-	-	-	-	-
11,104	10,353	347	10,841	8,243	347	265	(38)	(2)	176
9,906	9,434	202	9,834	3,669	201	158	1	(7)	89
5,298	5,050	99	5,181	4,663	99	79	(3)	(2)	20
1,380	1,360	2	818	507	2	-	(1)	(1)	4
9,085	7,981	489	8,999	7,531	489	274	40	6	191
922	695	29	920	773	29	15	1	-	18
1,022	911	25	906	736	16	6	-	-	11
2,504	2,274	44	2,368	1,248	44	22	1	-	13
13,185	13,034	8	9,434	6,556	8	2	(3)	-	21
2,215	1,951	26	2,180	1,322	26	10	-	(2)	11
2,224	1,971	42	2,190	1,662	42	18	2	2	9
59,550	55,631	1,329	54,274	37,383	1,319	856	3	(5)	569
22,443	21,859	195	22,443	21,092	195	18	7	1	125
28,500	26,948	309	28,464	17,430	309	83	12	7	226
110,493	104,438	1,833	105,181	75,905	1,823	957	22	3	920
1,784	1,784	-	1,185	1,185	-	-	-	-	-
10,359	10,359	-	648	647	-	-	-	-	-
122,636	116,581	1,833	107,014	77,737	1,823	957	22	3	920
פעילות לווים בחו"ל									
ציבור - מסחרי									
14	14	-	14	9	-	-	-	-	-
12	12	-	-	-	-	-	-	-	-
294	294	-	270	261	-	-	2	-	3
23	23	-	23	3	-	-	-	-	1
233	223	9	233	232	9	9	-	-	3
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
93	93	-	91	51	-	-	-	-	-
9	9	-	9	9	-	-	-	-	-
17	9	8	17	9	8	8	-	-	-
25	25	-	6	4	-	-	-	-	-
973	973	-	345	313	-	-	1	-	1
311	311	-	311	113	-	-	-	-	2
117	117	-	-	-	-	-	-	-	-
2,121	2,103	17	1,319	1,004	17	17	3	-	10
126	126	-	123	46	-	-	-	-	1
2,247	2,229	17	1,442	1,050	17	17	3	-	11
4,675	4,675	-	2,299	2,299	-	-	-	-	-
1,837	1,837	-	-	-	-	-	-	-	-
8,759	8,741	17	3,741	3,349	17	17	3	-	11
112,740	106,667	1,850	106,623	76,955	1,840	974	25	3	931
6,459	6,459	-	3,484	3,484	-	-	-	-	-
12,196	12,196	-	648	647	-	-	-	-	-
131,395	125,322	1,850	110,755	81,086	1,840	974	25	3	931

הערות בעמוד 42.

סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק (המשך)
(במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2016									
סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾					חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾				
					הפסדי אשראי ⁽⁴⁾				
סך הכל	דירוג ביצוע אשראי ⁽⁵⁾	בעייתי ⁽⁶⁾	סך הכל	מזה: חובות ⁽²⁾	בעייתי ⁽⁶⁾	פגום	הוצאות בגין הפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי
פעילות לווים בישראל									
ציבור - מסחרי									
543	493	25	542	437	25	7	8	2	10
151	148	-	67	55	-	-	-	-	-
10,601	9,960	344	10,348	7,378	344	182	(32)	26	150
9,673	9,207	167	9,627	3,439	166	119	(13)	(22)	90
5,450	5,261	91	5,363	4,817	91	78	(3)	(4)	23
1,512	1,447	3	944	686	3	2	1	-	5
9,118	8,257	485	9,030	7,875	485	194	58	33	182
914	785	30	897	743	30	15	3	3	18
1,060	962	33	951	764	28	6	3	-	13
2,491	2,402	50	2,398	1,378	50	19	-	(2)	13
13,311	12,961	242	9,764	7,221	242	2	6	2	31
2,431	2,256	27	2,388	1,521	27	6	2	-	12
2,351	2,191	48	2,314	1,706	48	21	2	1	10
59,606	56,330	1,545	54,633	38,020	1,539	651	35	39	557
22,893	22,292	174	22,893	21,741	174	8	2	6	115
29,120	27,112	342	29,094	17,937	342	84	47	24	245
111,619	105,734	2,061	106,620	77,698	2,055	743	84	69	917
946	946	-	481	481	-	-	-	-	-
10,535	10,535	-	659	654	-	-	-	-	-
123,100	117,215	2,061	107,760	78,833	2,055	743	84	69	917
פעילות לווים בחו"ל									
ציבור - מסחרי									
12	12	-	-	-	-	-	-	-	-
259	259	-	228	228	-	-	-	(1)	-
3	3	-	3	3	-	-	-	-	-
49	49	-	49	48	-	-	(4)	(1)	-
3	3	-	-	-	-	-	-	-	-
17	9	8	17	8	8	8	-	-	-
17	17	-	5	4	-	-	-	-	-
1,274	1,274	-	189	186	-	-	-	-	1
77	77	-	-	-	-	-	-	-	-
1,711	1,703	8	491	477	8	8	(4)	(2)	1
6	6	-	1	-	-	-	-	-	-
1,717	1,709	8	492	477	8	8	(4)	(2)	1
3,797	3,797	-	1,443	1,443	-	-	-	-	-
2,160	2,160	-	-	-	-	-	-	-	-
7,674	7,666	8	1,935	1,920	8	8	(4)	(2)	1
113,336	107,443	2,069	107,112	78,175	2,063	751	80	67	918
4,743	4,743	-	1,924	1,924	-	-	-	-	-
12,695	12,695	-	659	654	-	-	-	-	-
130,774	124,881	2,069	109,695	80,753	2,063	751	80	67	918

הערות בעמוד 42.

סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק (המשך)

הערות:

* מזה השקעות באגרות חוב מגובות משכנתא בסך של 324 מיליון ש"ח (30.6.16 - 433 מיליון ש"ח, 31.12.16 - 409 מיליון ש"ח).

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בסך 82,544 מיליון ש"ח, 12,875 מיליון ש"ח, 903 מיליון ש"ח, 1,295 מיליון ש"ח ו-31,647 מיליון ש"ח, בהתאמה (30.6.16 - 81,086 מיליון ש"ח, 14,715 מיליון ש"ח, 602 מיליון ש"ח, 1,480 מיליון ש"ח ו-33,512 מיליון ש"ח, בהתאמה. 31.12.16 - 80,753 מיליון ש"ח, 15,598 מיליון ש"ח, 414 מיליון ש"ח, 1,332 מיליון ש"ח ו-32,677 מיליון ש"ח, בהתאמה).
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
- (5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק. הגידול בהיקף האשראי המדורג, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד מוסבר משיפור במערכות הדירוג של הבנק.
- (6) סיכון אשראי מאזני וחץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (7) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של 238 מיליון ש"ח וסיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 505 מיליון ש"ח בגין הלוואות לדיור שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה (30.6.16 - 328 מיליון ש"ח ו-934 מיליון ש"ח, בהתאמה. 31.12.16 - 247 מיליון ש"ח ו-700 מיליון ש"ח, בהתאמה).
- (8) יתרת החובות המסחריים כוללת הלוואות לדיור בסך 2,317 מיליון ש"ח, המשולבות במערך העסקאות והבטחונות של עסקי לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה (30.6.16 - 2,101 מיליון ש"ח, 31.12.16 - 2,058 מיליון ש"ח).

ניהול סיכוני אשראי צד נגדי

חשיפת האשראי הנוכחית לצדדים נגדיים שהינם מוסדות פיננסיים זרים

רוב חשיפת האשראי של קבוצת הבנק כלפי מוסדות פיננסיים זרים הינה כלפי בנקים, כאשר מרבית החשיפה הינה כלפי המערכת הבנקאית במערב אירופה ובצפון אמריקה, החשיפה למוסדות פיננסיים אחרים זניחה.

חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים⁽¹⁾ על בסיס מאוחד

דירוג אשראי חיצוני			ליום 30 ביוני 2017			ליום 31 בדצמבר 2016		
סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾	חוץ מאזני ⁽³⁾	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾	חוץ מאזני ⁽³⁾	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾	חוץ מאזני ⁽³⁾	סיכון אשראי כולל
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
588	98	686	1,301	66	1,367	945	100	1,045
36	9	45	97	1	98	205	14	219
4	9	13	4	9	13	55	8	63
2,026	183	2,209	2,026	183	2,209	2,430	136	2,566
-	-	-	-	-	-	-	-	-
סך הכל חשיפות אשראי למוסדות פיננסיים זרים			מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁴⁾					

הערות:

- (1) מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים/דילרים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים בשליטת הגופים הללו.
- (2) פקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים.
- (3) בעיקר ערבויות והתחייבויות לתת אשראי, לרבות ערבויות להבטחת חבות של צד ג'.
- (4) סיכון אשראי שהינו פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.
- (5) לצורך דירוג המוסדות הפיננסיים, הבנק עשה שימוש בדירוגים שנקבעו לצורך יישום הגישה הסטנדרטית של באזל. הבנק משתמש בדירוג של סוכנות S&P לדירוג המוסדות הפיננסיים הזרים אליהם קיימת חשיפת אשראי. אולם כאשר אין דירוג מסוכנות S&P משתמש הבנק בדירוג מסוכנויות אחרות.

הערות כלליות:

- א. חשיפות האשראי ויתרות החובות הבעייתיים מוצגים לאחר ניכוי ההפרשה בגין הפסדי אשראי.
- ב. חשיפות האשראי אינן כוללות חשיפות למוסדות פיננסיים שיש להם ערבות מפורשת ומלאה של ממשלות ואינן כוללות השקעות בניירות ערך מגובי נכסים.
- ג. למידע נוסף לגבי הרכב חשיפות האשראי בגין מכשירים נגזרים מול בנקים ודילרים/ברוקרים (מקומיים וזרים) ראה באור 10 לדוחות הכספיים. סיכון האשראי החוץ מאזני בגין עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים שבוצעו עם מוסדות פיננסיים זרים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה הסתכם ליום 30 ביוני 2017 ב-262 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2016 - 322 מיליון ש"ח).

התיאבון לסיכון המידתי שהוגדר על ידי דירקטוריון הבנק מקבל ביטוי בהתפלגות חשיפת האשראי למוסדות פיננסיים אשר רובה ככולה הינה מול מוסדות המדורגים בדירוגים גבוהים.

בנוסף הקבוצה מנהלת את החשיפות לחלק מהצדדים הנגדיים באמצעות הסכמי קיזוז (Netting) מול בנקים המצמצמים באופן משמעותי את הסיכון להכנסות ולהון הקבוצה במצבי חדלות פרעון של מוסדות אלו.

עיקר חשיפת האשראי הנוכחית של הקבוצה (93%) מיוחסת למוסדות פיננסיים זרים מובילים במדינות OECD, המדורגים בקבוצות הדירוג AAA עד A- כאשר 31% מסך החשיפה מדורג בטווח שבין AAA עד AA-.

סיכון האשראי המאזני של הקבוצה למוסדות פיננסיים זרים כולל השקעה של כ-111 מיליון ש"ח באגרות חוב במט"ח. תיק אגרות החוב, הכלול בחשיפה למוסדות פיננסיים זרים, מפורז וכולו בדירוג השקעה (Investment Grade) - מזה כ-78% מדורגות בדירוג A- ומעלה. משך החיים הממוצע של התיק עומד על כשנתיים.

בנוסף, כולל סיכון האשראי המאזני פקדונות שהופקדו בבנקים זרים בהיקף של כ-1.6 מיליארד ש"ח בעיקר לתקופה קצרה של יום עד שבוע.

ליום 30 ביוני 2017, אין מדינה בה קיימת לקבוצת הבנק חשיפת אשראי העולה על 15% מבסיס ההון של הבנק, שהסתכם ב-1,556 מיליון ש"ח (כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 202 בדבר רכיבי ההון).

חשיפה למדינות זרות

החשיפה המאזנית למדינות זרות כוללת פקדונות, אגרות חוב, אשראי לציבור ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים.

החשיפה החוץ מאזנית כוללת ערבויות, סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ומסגרות לא מנוצלות.

א. מידע בדבר סך כל החשיפות למדינות זרות⁽⁴⁾ ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאוחד או מעל 20% מההון, לפי הנמוך⁽⁵⁾ (במיליוני ש"ח)

30 ביוני 2017												
חשיפה מאזנית ⁽²⁾												חשיפה מאזנית מעבר לגבול
חשיפה מאזנית של חברות מאוחדות של הבנק במדינות זרות לתושבים מקומיים												
חשיפה מאזנית מעבר לגבול ⁽²⁾	חשיפה חוץ מאזנית ⁽²⁾⁽³⁾		חשיפה מאזנית מעבר לגבול									
	מזה סיכון אשראי חוץ מאזנית	סך חשיפה חוץ מאזנית	סיכון אשראי באזורי פגמים	נטו לאחר ניכוי התחייבויות מקומיות	ניכוי בגין התחייבויות מקומיות	לפני ניכוי התחייבויות מקומיות	לאחרים	לבנקים	לממשלות ⁽⁴⁾			
481	3,276	-	86	1	2	3,757	-	-	-	733	1,147	1,877
1	5	-	14	-	-	6	-	-	-	4	2	-
2	9	-	2	-	-	11	-	-	-	10	1	-
1	-	-	1	-	-	1	-	-	-	1	-	-
-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-
398	2,746	-	605	-	5	3,321	177	2	179	1,746	1,362	36
883	6,037	-	708	1	7	7,097	177	2	179	2,495	2,512	1,913
17	147	-	109	-	1	164	-	-	-	162	2	-

30 ביוני 2016												
חשיפה מאזנית ⁽²⁾												
חשיפה מאזנית מעבר לגבול ⁽²⁾		חשיפה מאזנית של חברות מאוחדות של הבנק במדינות זרות לתושבים מקומיים								חשיפה מאזנית מעבר לגבול		
לפרעון מעל שנה	לפרעון עד שנה	מזה סיכון אשראי חוץ מאזני בעייתי	סך חשיפה חוץ מאזנית	סיכון חובות פגומים	סיכון אשראי מאזני בעייתי	נטו לאחר ניכוי התחייבויות מקומיות	ניכוי בגין התחייבויות מקומיות	לפני ניכוי התחייבויות מקומיות	לאחרים	לבנקים	לממשלות ⁽⁴⁾	
1,065	3,268	-	77	-	1	4,333	-	-	585	1,606	2,142	רצות הברית
269	1,063	-	135	9	10	1,332	-	-	267	949	116	ריטניה
2	5	-	25	-	-	7	-	-	3	4	-	ופרד
4	119	-	3	-	-	123	-	-	43	-	80	יטליה
13	4	-	1	-	-	17	-	-	17	-	-	ירלנד
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	ון
-	1	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	ורטוגל
1,243	1,446	-	341	6	23	2,912	223	27	901	1,632	156	מדינות אחרות
2,596	5,906	-	583	15	34	8,725	223	27	1,817	4,191	2,494	ן כל החשיפות למדינות זרות
30	268	-	83	-	6	298	-	-	216	82	-	ן כל החשיפות למדינות זרות

- (1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, בטחונות נדילים ונגזרי אשראי.
- (2) סיכון אשראי מאזני חוץ מאזני, סיכון אשראי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווח ושל קבוצת לוויים.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווח.
- (4) ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.
- (5) ניתן מידע גם בדבר כל החשיפות למדינות פורטוגל, אירלנד, איטליה, יוון וספרד.

31 בדצמבר 2016												
חשיפה חוץ מאזנית ⁽²⁾⁽³⁾			חשיפה מאזנית ⁽²⁾									
חשיפה מאזנית מעבר לגבול ⁽²⁾			חשיפה מאזנית של חברות מאוחדות של הבנק במדינות זרות לתושבים מקומיים							חשיפה מאזנית מעבר לגבול		
מזה סיכון אשראי חוץ מאזנית בעייתי			סך חשיפה חוץ מאזנית	חובות פגומים	סיכון מאזני בעייתי	סך כל החשיפה המאזנית	נטו לאחר ניכוי התחייבויות מקומיות	ניכוי בגין התחייבויות מקומיות	לפני ניכוי התחייבויות מקומיות	לאחרים	לבנקים	לממשלות ⁽⁴⁾
לפרעון מעל שנה	לפרעון עד שנה	-	89	1	5	3,782	-	-	-	405	972	2,405
1	6	-	31	-	-	7	-	-	-	3	4	-
4	95	-	3	-	-	99	-	-	-	20	1	78
-	14	-	1	-	-	14	-	-	-	14	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	2	-	-	-	1	2	-	-	-	2	-	-
1,080	2,952	-	650	5	18	4,245	213	32	245	1,491	2,462	79
2,156	5,780	-	775	6	24	8,149	213	32	245	1,935	3,439	2,562
18	266	-	109	-	1	284	-	-	-	204	80	-

ב. מידע בדבר מדינות שסך החשיפה לכל אחת מהן הינו בין 0.75% לבין 1% מסך הנכסים במאוחד או בין 15% לבין 20% מההון, לפי הנמוך (במיליוני ש"ח)

סכום החשיפות המאזניות	סכום החשיפות המאזניות	סכום החשיפות המאזניות
ליום 30 ביוני 2017	ליום 30 ביוני 2016	ליום 31 בדצמבר 2016
בריטניה 803	-	בריטניה 880

ג. מידע בדבר חשיפה מאזנית למדינות זרות עם בעיות נזילות (במיליוני ש"ח)

לשלושת החודשים שנתיימו ביום										
30 ביוני 2016						30 ביוני 2017				
פוארטו ריקו	פורטוגל	רומניה	איסלנד	קפריסין	הונגריה	פוארטו ריקו	פורטוגל	אירלנד	יוון	
2	2	5	10	-	1	2	4	2	12	1
1	(1)	(2)	-	-	-	-	(1)	-	(11)	(1)
-	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-
-	-	-	(8)	-	-	-	-	-	-	-
3	1	3	2	6	1	2	3	2	1	-
סכום החשיפה בתחילת התקופה										
שינויים נטו בסכום החשיפה לזמן קצר										
חשיפות שהתווספו										
שינויים אחרים (לרבות הפרשות ומחיקות)										
סכום חשיפה בסוף התקופה										

לששת החודשים שנתיימו ביום										
30 ביוני 2016						30 ביוני 2017				
פוארטו ריקו	פורטוגל	רומניה	איסלנד	קפריסין	הונגריה	פוארטו ריקו	פורטוגל	אירלנד	יוון	
3	1	4	10	-	1	2	2	2	14	-
-	-	(1)	-	-	-	-	1	-	(13)	-
-	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-
-	-	-	(8)	-	-	-	-	-	-	-
3	1	3	2	6	1	2	3	2	1	-
סכום החשיפה בתחילת התקופה										
שינויים נטו בסכום החשיפה לזמן קצר										
חשיפות שהתווספו										
שינויים אחרים (לרבות הפרשות ומחיקות)										
סכום חשיפה בסוף התקופה										

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2016					
פוארטו ריקו	פורטוגל	אירלנד	קפריסין	ונצואלה	
2	3	1	19	-	סכום החשיפה בתחילת השנה
-	(1)	1	(5)	(6)	שינויים נטו בסכום החשיפה לזמן קצר
-	-	-	-	6	חשיפות שהתווספו
2	2	2	14	-	סכום החשיפה בסוף השנה

סיכונים בתיק ההלוואות לדירור

פעילות המשכנתאות בקבוצת הבנק

במחצית הראשונה של שנת 2017 העמיד הבנק משכנתאות לציבור, בניטרול מיחזורים, סכום כולל של 1,854 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-2,416 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 23.3%. נתונים אלה כוללים הלוואות לדירור ממקורות הבנק (ללא אשראי מכספי אוצר) בסך של 1,850 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-2,415 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 23.4%. סך כל המיחזורים של הלוואות לדירור הנובעים מפרעונות מוקדמים במחצית הראשונה של שנת 2017 הסתכם ב-85 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-240 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 64.6%.

מדיניות האשראי של הקבוצה בתחום המשכנתאות

על רקע הסיכון בו פועלת מערכת הבנקאות הישראלית בתחום האשראי למשכנתאות וכן על רקע השינויים וההתפתחויות בשוק האשראי לדירור והוראות המפקח על הבנקים, נוקט הבנק במדיניות אשראי מידתית המאפשרת על ידי דירקטוריון הבנק ונבחנת מידי שנה ומתעדכנת על פי השינויים והתמורות בארץ, שינויים ברגולציה וכיו"ב. מדיניות זו באה לידי ביטוי בבחינת שיעור המימון, שיעור החזר מהכנסת הלווה ויכולת עמידה בהחזרים שוטפים גם בתרחישים של שינוי רבית. כמו כן, קיימות מגבלות בדבר השיעור המקסימלי של רכיב הרבית המשתנה בתמהיל ההלוואה ובדבר גודל הלוואה ללווה יחיד. הבנק נוקט משנה זהירות בנכסים בהם המצב הרישומי מורכב תוך מתן משקל יתר לטיב הלקוח ושיעור המימון. הבנק מעניק אשראי לקבוצות רכישה ומתמקד בקבוצות הבונות באזורי ביקוש ובקבוצות בהן המארגן הינו בעל ניסיון מוכח בתחום. הבנק מקיים, מעבר לבדיקות הנעשות באופן שוטף, דיון רבעוני בכל תיקי קבוצות הרכישה, בוחן את מצב הפרויקטים ובודק אם נדרשת הפרשה להפסדי אשראי בגין קבוצות הרכישה, מעבר לסיכון האשראי הפרטני של כל חבר בקבוצה. הבנק מקפיד לתמחר כל עסקה בהתאם לסיכון ולריתוק ההון הנדרש באמצעות כלים לחישוב התשואה. הבנק מבצע בקרה חודשית אחר התפתחות מאפייני סיכון, ביניהם: שיעור מימון, יחס החזר מהכנסה, מטרת ההלוואה וכדומה.

שיעור המימון

אחד הפרמטרים המרכזיים המשמשים את הבנק לבחינת הסיכון בתיק האשראי לדירור הינו שיעור המימון (Loan To Value), המחושב על פי הוראת הפיקוח על הבנקים מס' 876 - דוח על הלוואות לדירור והינו היחס בין סכום האשראי לבין שווי הנכסים המשמשים לביטחון במועד אישור ההלוואה. יצוין כי שינוי בשווי נכס כשלעצמו אינו מהווה אירוע לחישוב מחדש של LTV ואילו בעת מתן אשראי נוסף בביטחון אותו נכס ניתן לחשב LTV בהתייחס לשמאות עדכנית.

תיק ההלוואות לדירור ממקורות הבנק ליום 30 ביוני 2017 הסתכם לסך של 22,217 מיליון ש"ח, כולל כ-72% אשראי שניתן עם שיעור מימון עד 60%, בהשוואה ל-70% ב-30 ביוני 2016. כ-95% מסך האשראי ניתן בשיעור מימון של עד 75%, בדומה ל-30 ביוני 2016.

ביצועי ההלוואות לדירור ממקורות הבנק במחצית הראשונה של שנת 2017 כוללים כ-77% אשראי שניתן עם שיעור מימון של עד 60%, בהשוואה ל-69% בתקופה המקבילה אשתקד. כל הביצועים ניתנו בשיעור מימון של עד 75%, בדומה לתקופה המקבילה אשתקד.

שיעור החזר מהכנסה

פרמטר מרכזי נוסף המשמש את הבנק לבחינת הסיכון בתיק האשראי לדירור הינו שיעור החזר מהכנסת הלווה. יחס זה מאפשר לבנק להעריך את יכולתו של לווה לעמוד בהחזרי ההלוואה השוטפים כסדרם מתוך הכנסתו הקבועה כפי שהיתה במועד מתן ההלוואה. תיק ההלוואות לדירור ממקורות הבנק ליום 30 ביוני 2017 כולל כ-79% אשראי שניתן עם שיעור החזר מהכנסה של עד 35%, בהשוואה ל-78% ב-30 ביוני 2016. כ-90% מהאשראי ניתן ללווים עם שיעור החזר מהכנסה של עד 50%, בדומה ל-30 ביוני 2016.

ביצועי ההלוואות לדירור ממקורות הבנק במחצית הראשונה של שנת 2017 כוללים כ-84% אשראי שניתן עם שיעור החזר מהכנסה של עד 35%, בדומה לתקופה המקבילה אשתקד. כ-90% מהאשראי ניתן ללווים עם שיעור החזר מהכנסה של עד 50%, בהשוואה ל-92% בתקופה המקבילה אשתקד.

הלוואות ברבית משתנה

תיק ההלוואות לדירור ממקורות הבנק ליום 30 ביוני 2017 כולל שיעור של 62% אשראי שניתן ברבית משתנה ומסתכם לסך של 13,922 מיליון ש"ח. ביצועי ההלוואות לדירור ממקורות הבנק במחצית הראשונה של שנת 2017 כוללים סך של 603 מיליון ש"ח ברבית משתנה עד חמש שנים, המהווים 33% מסך הביצועים וסך של 409 מיליון ש"ח ברבית משתנה כל חמש שנים ומעלה, המהווים 22% מסך הביצועים.

הלוואות ארוכות טווח

תיק ההלוואות לדירור ממקורות הבנק ליום 30 ביוני 2017 כולל כ-62% אשראי אשר תקופת פירעונו למועד הדיווח היא עד 20 שנה ומסתכם לסך של 13,752 מיליון ש"ח.

ביצועי ההלוואות לדיור ממקורות הבנק במחצית הראשונה של שנת 2017 כוללים 48% אשראי אשר תקופת פירעונו למועד הדיווח היא עד 20 שנה ומסתכמים לסך של 893 מיליון ש"ח.

להלן נתונים על התפתחות תיק ההלוואות לדיור בבנק בלבד לפי מגזרי הצמדה (ללא אשראי מכספי אוצר ולאחר ניכוי הפרשה להפסדי אשראי):

למטרת מגורים											
מגזר לא צמוד		מגזר צמוד מדד		מגזר צמוד מט"ח		מגזר צמוד דירת מגורים		מגזר צמוד סך הכל		מגזר צמוד דירת מגורים	
רביית קבועה	רביית משתנה	רביית קבועה	רביית משתנה	רביית קבועה	רביית משתנה	רביית קבועה	רביית משתנה	רביית קבועה	רביית משתנה	רביית קבועה	רביית משתנה
יתרה	שיעור	יתרה	שיעור	יתרה	שיעור	יתרה	שיעור	יתרה	שיעור	יתרה	שיעור
במיליוני ש"ח	%-ב	במיליוני ש"ח	%-ב	במיליוני ש"ח	%-ב	במיליוני ש"ח	%-ב	במיליוני ש"ח	%-ב	במיליוני ש"ח	%-ב
4,995	23.7	9,195	43.5	3,027	14.3	3,834	18.2	61	0.3	21,112	1,105
30.6.17											
4,660	22.8	8,866	43.3	3,019	14.8	3,825	18.7	75	0.4	20,445	1,179
31.12.16											

להלן נתונים על התפתחות המשכנתאות בבנק בלבד (ללא אשראי מכספי אוצר):

שנת 2017	שנת 2016	שנת 2015	שנת 2014	שנת 2013
1,850	4,337	4,796	3,707	3,550
(23%)	(10%)	29%	4%	(5%)
(0.03%)	0.01%	0.01%	0.01%	0.20%
0.52%	0.55%	0.60%	0.74%	0.86%

ביצועי ההלוואות לדיור (במיליוני ש"ח)

שיעור השינוי בביצועי ההלוואות לדיור ביחס לתקופה מקבילה

שיעור ההוצאה (ההכנסה) להפסדי אשראי ביחס למשכנתאות באחריות הבנק

שיעור ההפרשה המצטברת להפסדי אשראי ביחס למשכנתאות באחריות הבנק

סיכון אשראי לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדיור)

כללי

הצריכה הפרטית נמצאת בשנים האחרונות במגמת צמיחה וכפועל יוצא גם היקף האשראי לאנשים פרטיים.

הבנקים בקבוצה מעמידים אשראי צרכני למגוון משקי הבית המורכב בעיקר מלקוחות שכירים, חלקם במערכת החינוך ובמערכת הביטחון. בנוסף הבנק מעניק שירותים ללקוחות פרטיים אחרים על בסיס הסכמים אישיים ועל בסיס הסכמים מפעלים.

מדיניות האשראי לאנשים פרטיים משקפת למעשה את תיאבון הסיכון של הבנק וכוונותיו לגבי טווחי הסיכון שברצונו ליטול וכן את הפרופיל הרצוי לתיק האשראי לאנשים פרטיים והיקפו ביחס לתיק האשראי הכולל. תיאבון הסיכון של הבנק משקף נכונות מידתית לנטילת סיכונים אשראי, תואם פעילות בנקאית זהירה, תואם לדרישות הפיקוחיות ותואם להיקף פעילות הבנק ולצביונו.

המדיניות מתבססת על מערכת פנימית לדירוג סיכון האשראי לאנשים פרטיים על פי מודלים סטטיסטיים המתעדכנים באופן שוטף וכן על ידי כללים עסקיים ועקרונות למתן אשראי בהתאם לבחינת כושר החזר של הלקוח ברמה פרטנית וכן על ניתוח והערכה של מכלול פרמטרים נוספים, להם השלכה על איתנותו הפיננסית של הלווה.

תפיסה זו משתקפת היטב במדיניות האשראי של הבנק באמצעות מגבלות כמותיות ואיכותיות למתן אשראי ברמת הלקוח הבודד וברמת הבנק, וכן בתהליכי בקרה ובתהליכי עבודה מובנים, בקווי הבקרה השונים.

מודלים של דירוג סיכונים אשראי משמשים את הבנקים הן להעמדת אשראי ישיר באמצעות האינטרנט, האפליקציה והבינלאומי קול, והן בתהליך החיתום של האשראי בסניפים. המלצות האשראי הנגזרות מהמודלים הסטטיסטיים, יחד עם נהלי הבנק הנסמכים על מדיניות האשראי של הבנק והמגבלות האיכותיות והכמותיות הכלולות בה, מגדלים את תיאבון הסיכון המידתי של הקבוצה בתחום האשראי הצרכני.

הבנק מתמקד באשראי קמעונאי, המאופיין ברמת פיזור גבוהה ורמת סיכון נמוכה. בהתייחס לעובדה שלבנק חברות בת העוסקות בתחום האשראי, הבנק פועל בראיה קבוצתית ופועל ליישם מתכונות עבודה סדורה וקבוצתית המגדירה, בין היתר, מתכונות מיקוד עסקי לכל חברה בת בקבוצה. אוכלוסיית היעד הינה בעיקר אוכלוסייה בעלת מקורות הכנסה יציבים, הזקוקה למימון בתחום הצרכני, והינה בעלת כושר החזר לאשראי, בין היתר, מקבלי משכורות ובעלי הכנסה קבועה, אוכלוסיות ייעודיות בעלות קשר משותף בחתך ארצי (כגון מורים, עובדי משרד הביטחון וכו') בעלי יכולת החזר או כנגד ביטחונות הניתנים למימוש.

הלוואות מכרז המורים הינן הלוואות המשולמות באמצעות ניכוי ישיר מהשכר. הלוואות לעובדי משרד הביטחון ניתנות במסגרת מכרזים שונים, משקפות היוון זכויות לתקופות ביניים ומאופיינות בסכומים גדולים יחסית ולתקופות ארוכות. בנוסף, במסגרת תנאי המכרז נקבעה אחריותו של משרד הביטחון לתשלום במצב כשלי אשראי ובכך פחת סיכון האשראי הניתן לעובדי משרד הביטחון במסגרת זו, למינימום.

להלן התפלגות סיכון האשראי לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדיר) בישראל:

שינוי לעומת		יתרה ליום			
31.12.16	30.6.16	31.12.16	30.6.16	30.6.17	
ב-%		במיליוני ש"ח			
3.4	6.2	4,598	4,476	4,754	יתרות עו"ש ויתרות מנוצלות בכרטיסי אשראי
3.5	6.5	13,339	12,954	13,801	הלוואות אחרות
3.4	6.5	17,937	17,430	18,555	סך כל סיכון האשראי המאזני
3.0	3.3	3,805	3,794	3,918	מסגרות עו"ש לא מנוצלות
6.9	10.2	5,561	5,394	5,946	מסגרות כרטיסי אשראי לא מנוצלות
(11.9)	(15.0)	1,817	1,882	1,600	סיכון אשראי חוץ מאזני אחר
2.5	3.6	11,183	11,070	11,464	סך כל סיכון האשראי החוץ מאזני
3.1	5.3	29,120	28,500	30,019	סך כל סיכון האשראי הכולל
0.8	5.1	17,756	17,023	17,892	ממוצע היקף האשראי, כולל משיכת יתר בעו"ש, כרטיסי אשראי והלוואות

להלן התפלגות סיכון האשראי הבעייתי מסך החובות לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדיר) בישראל:

שינוי לעומת		יתרה ליום			
31.12.16	30.6.16	31.12.16	30.6.16	30.6.17	
ב-%		במיליוני ש"ח			
(2.4)	(1.2)	84	83	82	סיכון אשראי פגום
1.9	16.4	258	226	263	סיכון אשראי בעייתי לא פגום
3.1	5.3	28,778	28,191	29,674	סיכון אשראי לא בעייתי
3.1	5.3	29,120	28,500	30,019	סך כל סיכון האשראי
(4.9)	14.7	41	34	39	מזה: חובות שאינם פגומים בפיגור של 90 ימים או יותר
(2.8)	(1.4)	71	70	69	יתרת ארגוני החוב שבהסדר מתוך האשראי הבעייתי
		0.27%	0.14%	0.24%	שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מסך האשראי לציבור

תיאור הפעילות

א. חיתום האשראי למשקי בית

חיתום האשראי הצרכני מבוצע בהתחשב בפרמטרים אישיים של הלקוח ומשקף נכונות מידתית לנטילת סיכונים אשראי. תפיסה זו משתקפת היטב במגבלות כמותיות ואיכותיות, וכן באמצעות מגוון רחב של תהליכי עבודה מובנים ותהליכי בקרה הדוקים בקווי הבקרה השונים. הבנקים בקבוצה מציעים אשראי ללקוחותיהם באופן יזום על בסיס ניטור מאפייני הסיכון של הלקוח ואיתור צרכיו. בתהליך החיתום נבחנים מספר קריטריונים אשר מהווים כלי תומך החלטה, בין היתר, אינפורמציה כללית על הלקוח (זהותו, חוסנו הפיננסי, התנהלותו בחשבון וכל מידע נוסף אשר בידו לסייע בתהליך החיתום), מטרת האשראי, פעילות הלקוח בבנק בהקשר לתמחור העסקה, כושר החזר, תמהיל האשראי הכולל בחשבון והתאמתו לצורכי הלקוח. תהליך זה מושתת על ערכי הוגנות ושקיפות כלפי הלקוח, כאשר בשיחות יזומות של הבנק (או אגב חשיפת הלקוח למידע שיווקי באתר האינטרנט או באפליקציה של הבנק) ניתן ללקוח גילוי מלא על הנכסים וההתחייבויות בחשבונו והתשואות בגינם ככל שניתן לחשבן. מידע זה נועד לאפשר ללקוח קבלת החלטה מושכלת בדבר כדאיות לקיחת ההלוואה, וזאת טרם ביצוע הפעולה. הבנק נערך להרחבת היקפי הפעילות במגזר האשראי הצרכני, בין היתר, באמצעות ביצוע סגמנטציה של הלקוחות באופן שמאפשר התמחות והתייחסות מקצועית וזהירה תוך שמירה על סביבת בקרה נאותה וכן באמצעות העמקת הפעילות הדיגיטלית כדי לעודד נטילת הלוואות און ליין, תוך שמירה על תיאבון סיכון מידתי.

ב. אופן פיקוח ומעקב על מאפייני הסיכון

הבנקים בקבוצה בעלי התמחות ומיומנות גבוהה בתחום אשראי קמעונאי מתוקף ניסיונם רב השנים באשראי למשקי הבית. הקבוצה מכשירה את עובדיה ברמת מיומנות מקצועית גבוהה בתחום האשראי ובעלת מערכות ממוחשבות תומכות החלטה, בקרה ומעקב לאיתור מוקדם של לווים בפיגור או תסמינים שליליים. הקבוצה מגדרת את עצמה בנטילת סיכונים אשראי, בין היתר, באמצעות פיזור הסיכון בין הלקוחות. ניהול הסיכונים ובקרתם מתבצעים בבנק באמצעות תשתית נאותה של מנגנוני שליטה, פיקוח, בקרה וביקורת. הבקורות בנושא האשראי הצרכני מבוצעות באמצעות שלושת קווי ההגנה. במסגרת הבקורות המבוצעות על ידי הקו הראשון: מעקב אחר חריגה ממסגרת עו"ש ו"ח"ד, בדיקת אשראי בעייתי בפיגור ובקרה אחר התפתחות האשראי הצרכני הבעייתי בסניפים.

בקו השני קיימות מגוון בקורות, כאשר עיקרן נועדו לבחון את ההתנהלות הפיננסית בחשבונות ולאחר סימנים להתדרדרות במצב החוב. סימני התדרדרות יכולים לבטא מירידה במחזורי פעילות, חריגות ממסגרות מאושרות וכדומה. בנוסף, הבנק משתמש במערכות ממוכנות תומכות כגון מערכת לאיתור וטיפול בחובות בעלי סממנים בעייתיים ומערכת סטטיסטית לניבוי כשל אשראי. הקו השלישי, מערך הביקורת הפנימית, אחראי לביצוע ביקורת בלתי תלויה על ניהול הסיכון, מסגרת העבודה והבקורות כנגד סיכונים אשראי צרכני, לרבות עבודת קווי ההגנה הראשון והשני לסיכון זה.

סיכונים בענף הבינוי והנדל"ן

על רקע הסיכון בו פועלת המערכת הבנקאית הישראלית בתחום האשראי לבינוי ונדל"ן וכן על רקע השינויים וההתפתחויות בשוק האשראי למגורים, הוראות המפקח על הבנקים, והתקנות הממשלתיות, נוקט הבנק במדיניות אשראי מידתית וזהירה המאושרת על ידי דירקטוריון הבנק ונבחנת מידי שנה ומתעדכנת על פי השינויים והתמורות בארץ, שינויים ברגולציה וכיו"ב. מידתיות וזהירות זו באות לידי ביטוי בבחינת שיעור המימון, בחינת כשלים זהירה בליווי פרויקטים לבניה ובחינת שיעור ההון העצמי והמכירות המוקדמות, וזאת על מנת לצמצם ככול הניתן את הסיכונים.

כמו כן, אימץ הבנק מדיניות פרטנית ביחס לתחומי הפעילות השונים בתחום הנדל"ן והבינוי, ובהם ליווי בניה למגורים, ליווי בניה ביעוד למניב, וכן אשראי לנדל"ן מניב ביעוד למשרדים, מסחר ותעשייה. הבנק מעניק אשראי לקבוצות רכישה ומתמקד בקבוצות הבונות באזורי ביקוש ובקבוצות בהן המארגן הינו בעל ניסיון מוכח בתחום.

הבנק מקיים מעבר לבדיקות הנעשות באופן שוטף, דיון תקופתי בכל תיקי האשראי, ובוחן את מצב הפרויקטים וכן את רמת הסיכון בכל פרויקט על בסיס חודשי, ומצמצם חשיפות בהתאם.

הבנק מקפיד לתמחר כל עסקה בהתאם לסיכון ולריתוק ההון הנדרש באמצעות כלים לחישוב תשואה.

הפרמטרים המשמשים את הבנק לבחינת הסיכון בתיק האשראי לנדל"ן הינם בעיקר שיעור המימון (Loan To Value), יחס בין סכום האשראי לבין שווי הנכסים המשמשים לביטחון במועד אישור ההלוואה על פי הערכת שווי עדכנית וקיום מקורות יציבים לפרעון האשראי.

בחינת הסיכונים בתיק הבינוי מבוצעת על בסיס חודשי ועל פי דוחות ביצוע המתקבלים מאת המפקח על הפרויקט, כאשר הסיכונים הנבחנים הם הן ברמת סיכון השוק והן ברמת סיכון הביצוע.

להלן נתונים על סיכון האשראי לציבור בענף הבינוי והנדל"ן בישראל:

ליום 30 ביוני 2017				
סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾				
נדל"ן שבנייתו לא הושלמה				
קרקע גולמית	נדל"ן בתהליכי בניה	נדל"ן שבונייתו הושלמה	אחר ⁽²⁾	סך הכל
במיליוני ש"ח				
1,178	4,965	3,768	4,911	14,822

ליום 31 בדצמבר 2016				
סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾				
נדל"ן שבנייתו לא הושלמה				
קרקע גולמית	נדל"ן בתהליכי בניה	נדל"ן שבונייתו הושלמה	אחר ⁽²⁾	סך הכל
במיליוני ש"ח				
978	5,301	3,966	4,878	15,123

(1) מזה: אשראי המובטח בנדל"ן למגורים בסך של 4,805 מיליון ש"ח, אשראי המובטח בנדל"ן לתעשייה בסך של 370 מיליון ש"ח ואשראי המובטח בנדל"ן למסחר ואחרים בסך של 4,736 מיליון ש"ח (31.12.16 - 5,215 מיליון ש"ח, 392 מיליון ש"ח ו-4,638 מיליון ש"ח, בהתאמה).

(2) כולל אשראי ללווים בענף הבינוי והנדל"ן בישראל, להם בטוחן שאינו נדל"ן, או ללווים להם שווי הנכס למימוש מהיר מבטיח פחות מ-50% מסך סיכון האשראי של הלווה.

מימון ממונף - Leveraged Finance

מימון ממונף מוגדר כאשראי למימון עסקאות הוניות בתאגידים (כמוגדר בהוראת בנק ישראל מספר 323) אשר עונה על תבחינים מסויימים, ואשראי הניתן ללווים המאופיינים ברמות מינוף פיננסי גבוהות. הבנק מחשיב מימון ממונף כאשראי הניתן למטרות מסוימות כמפורט בדוח הסיכונים לשנת 2016 באתר האינטרנט של הבנק.

ליום 30 ביוני 2017 סך יתרות האשראי המצרפיות (אשראי מאזני וחוז' מאזני נטו, בניכוי הפרשות להפסדי אשראי ובטחונות מותרים בניכוי) הנחשבות כמימון ממונף הסתכם ב-1,636 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,353 מיליון ש"ח ביום 30 ביוני 2016 ו-1,172 מיליון ש"ח בסוף שנת 2016.

למידע המפורט האיכותי והכמותי על סיכונים אשראי הניתן בהתאם לדרישות הגילוי של נדבך 3 ומידע נוסף על סיכונים - ראה גילויים פיקוחיים נוספים בדוח על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון שוק

המתודולוגיה לאמידת החשיפה לסיכונים השוק

הבנק עושה שימוש במספר כלים ומודלים מקובלים לצורך ניהול החשיפה לסיכונים השוק באמצעים הכוללים גם את הערך בסיכון (VAR), גם הפעלת תרחישי קיצון Stress Tests וגם כלי ניהול ובקרת חשיפות רבית כגון: מח"מ, שווי הוגן ומבחני רגישות לשינויים בעקום הרבית.

החשיפה ברבית

סיכון הרבית נמדד ומנוהל על בסיס הנחות שונות באשר לזמני הפרעון של הנכסים וההתחייבויות. כמו כן, ניהול החשיפה מביא בחשבון את השפעת הפרעונות המוקדמים של הלוואות לדיור.

ביתרות חשבונות העו"ש שאינן נושאות רבית קיימות יתרות זכות בסכום יציב לאורך זמן. הבנק מתבסס על מודל ייעודי וקבע כי תקופת הפרעון של יתרת העו"ש היציבה המשמשת בחישוב החשיפה לרבית תהיה למספר שנים.

להלן תיאור רגישות הון הקבוצה לשינויים במקביל בעקומי הרבית - השינוי התיאורטי בשווי הכלכלי כתוצאה מתרחיש של עלייה מקבילה של 1% בעקום הרבית:

% החשיפה בפועל		
31 בדצמבר 2016	30 ביוני 2017	
(0.90)	0.29	מט"י לא צמוד(*)
(1.57)	(1.41)	מט"י צמוד מדד
(0.60)	(0.53)	מט"ח וצמוד מט"ח

(*) עיקר השינוי בנתוני החשיפה בהשוואה לנתוני 31 בדצמבר 2016 נובע מהקטנת החשיפה וממעבר להיוון תזרימים באמצעות עקום מחירי הכסף של הבנק.

ניתוח רגישות להשפעת החשיפה לשינויים ברבית המבוססת על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים

להלן מידע על נכסים והתחייבויות החשופים לשינויים ברבית על פי שוויים ההוגן, כולל ניתוח רגישות לגבי השפעת שינויים פוטנציאליים בשיעור הרבית על שוויים ההוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים, על פי כללים חשבונאיים:

להלן פריטים על השפעת שינויים ברבית על השווי ההוגן של עודף הנכסים במגזר:

1. שווי הוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים (לפני השפעת שינויים פוטנציאליים בשיעורי הרבית):

ליום 30 ביוני 2017					
סך הכל	מטבע חוץ ⁽²⁾			מטבע ישראלי	
	אחר	אירו	דולר	צמוד מדד	לא צמוד במיליוני ש"ח
123,670	576	2,623	9,339	12,117	99,015
60,731	3,457	5,788	26,572	241	24,673
118,796	1,178	3,012	15,279	11,324	88,003
60,790	2,793	5,394	20,589	490	31,524
4,815	62	5	43	544	4,161

נכסים פיננסיים⁽¹⁾
 סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוזי מאזניים⁽³⁾
 התחייבויות פיננסיות⁽¹⁾⁽⁵⁾
 סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוזי מאזניים⁽³⁾
 שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים

ליום 30 ביוני 2016					
סך הכל	מטבע חוץ ⁽²⁾			מטבע ישראלי*	
	אחר	אירו	דולר	צמוד מדד	לא צמוד במיליוני ש"ח
122,487	908	2,230	12,810	13,567	92,972
71,655	4,568	6,615	32,446	415	27,611
116,648	1,505	3,655	19,674	12,727	79,087
71,753	4,078	5,241	25,451	825	36,158
5,741	(107)	(51)	131	430	5,338

נכסים פיננסיים⁽¹⁾
 סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוזי מאזניים⁽³⁾
 התחייבויות פיננסיות⁽¹⁾
 סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוזי מאזניים⁽³⁾
 שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים

ליום 31 בדצמבר 2016					
סך הכל	מטבע חוץ ⁽²⁾			מטבע ישראלי	
	אחר	אירו	דולר	צמוד מדד	לא צמוד במיליוני ש"ח
122,857	869	2,207	10,518	12,801	96,462
63,169	4,083	8,018	28,987	375	21,706
118,398	1,314	4,724	17,066	11,802	83,492
63,209	3,603	5,569	22,299	603	31,135
4,419	35	(68)	140	771	3,541

נכסים פיננסיים⁽¹⁾
 סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוזי מאזניים⁽³⁾
 התחייבויות פיננסיות⁽¹⁾⁽⁵⁾
 סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוזי מאזניים⁽³⁾
 שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים

* סווג מחדש.

2. השפעת שינויים פוטנציאליים בשיעורי הרבית על השווי ההוגן נטו של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים:

זמן הפרעון של חשבונות העו"ש שאינם נושאים רבית, המשמש לחישוב החשיפה כאמור, הוא עם דרישה עד חודש, כמו כן, חישוב החשיפה אינו כולל השפעה של פרעונות מוקדמים של הלוואות לדיור.

ליום 30 ביוני 2017												
שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי רבית ⁽⁴⁾⁽⁶⁾												
מטבע ישראלי		מטבע חוץ ⁽²⁾		השפעות מקדחות		סך הכל		סך הכל שינוי בשווי הוגן במיליוני ש"ח				
לא צמוד	צמוד	דולר	אירו	אחר	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח					
השינויים בשיעורי הרבית												
3,883		475		11		(4)		58	-	4,423	(392)	(8.14)
4,133		537		40		4		62	-	4,776	(39)	(0.81)
4,501		618		76		8		66	-	5,269	454	9.43

ליום 30 ביוני 2016									
שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי רבית ⁽⁴⁾									
מטבע ישראלי*		מטבע חוץ ⁽²⁾		השפעות מקדחות			סך הכל		
לא צמוד		צמוד		דולר	אירו	אחר	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
השינויים בשיעורי הרבית									
גידול מיידי מקביל של אחוז אחד		409	4,950	99	(51)	(107)	-	5,300	(441)
גידול מיידי מקביל של 0.1 אחוז		427	5,298	120	(43)	(107)	-	5,695	(46)
קטון מיידי מקביל של אחוז אחד		465	5,749	145	(43)	(107)	-	6,209	468

ליום 31 בדצמבר 2016								
שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי רבית ⁽⁴⁾⁽⁶⁾								
מטבע ישראלי			מטבע חוץ ⁽²⁾			השפעות מקדחות		סך הכל
לא צמוד		צמוד	דולר		אירו	אחר	במיליוני ש"ח	סך הכל
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח
השינויים בשיעורי הרבית								
3,202		705	97	(73)	35	-	3,966	(453)
גידול מיידי מקביל של אחוז אחד								(10.25)
3,504		764	136	(68)	35	-	4,371	(48)
גידול מיידי מקביל של 0.1 אחוז								(1.09)
3,920		847	180	(65)	35	-	4,917	498
קטיון מיידי מקביל של אחוז אחד								11.27

* סווג מחדש.

- (1) כולל מכשירים פיננסיים מורכבים. לא כולל יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים.
- (2) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.
- (3) סכומים לקבל (לשלם) בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים, כשהם מהווים ברביות אשר שימשו לחישוב השווי ההוגן המוצג בכל שאר המטבעות ושאינם דולר ארה"ב ואינם מטבעות עיקריים שניתן להם גילוי נפרד.
- (4) שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים המוצג בכל מגזר הצמדה הוא השווי ההוגן נטו במגזר זה בהנחה שחל שינוי שצויין בכל שיעורי הרבית במגזר ההצמדה. סך השווי ההוגן נטו של מכשירים פיננסיים הוא השווי ההוגן נטו של כל המכשירים הפיננסיים (למעט פריטים לא כספיים), בהנחה שחל השינוי שצויין בכל שיעורי הרבית בכל מגזרי ההצמדה.
- (5) כולל שווי הוגן של ההתחייבות האקטוארית לעובדים בסך של 1,128 מיליון ש"ח ואינו כולל את שווי נכסי התוכנית (31.12.16 - 1,166 מיליון ש"ח). מספרי ההשוואה ליום 30 ביוני 2016 לא סווגו מחדש.
- (6) מדידה זו כוללת את השפעת הרגישות של ההתחייבות האקטוארית לעובדים, אשר נאמדת בירידה בשווי ההוגן של ההתחייבויות בסך של כ-73 מיליון ש"ח בתרחיש עליה של 1% ברבית (31.12.16 - 74 מיליון ש"ח) ואינה כוללת את השפעת הרגישות של נכסי התוכנית לשינויים ברבית, אשר נאמדת בירידה בשווי הנכסים בסך של כ-17 מיליון ש"ח בתרחיש עליה של 1% ברבית (31.12.16 - 16 מיליון ש"ח). מספרי ההשוואה ליום 30 ביוני 2016 לא סווגו מחדש.

החשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הרבית

30 ביוני 2017						
עם דרישה ועד חודש	מעל חודש ועד שלושה חודשים	מעל שלושה ועד חודשים שנה	מעל שלושה ועד חודשים שנה	מעל חמש ועד חמש שנים	מעל חמש ועד עשר שנים	במיליוני ש"ח
מטבע ישראלי לא צמוד						
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ונכסים פיננסיים מורכבים						
80,398	3,423	3,615	4,672	2,754	3,001	נכסים פיננסיים ⁽¹⁾
8,096	6,908	4,713	1,834	993	793	מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)
304	291	722	19	-	-	אופציות (במונחי נכס הבסיס)
88,798	10,622	9,050	6,525	3,747	3,794	סך הכל שווי הוגן
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים והתחייבויות פיננסיות מורכבות						
74,407	2,175	4,937	3,669	1,518	165	התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾
12,731	6,266	7,020	1,720	1,363	1,176	מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)
247	173	824	4	-	-	אופציות (במונחי נכס הבסיס)
87,385	8,614	12,781	5,393	2,881	1,341	סך הכל שווי הוגן
1,413	2,008	(3,731)	1,132	866	2,453	מכשירים פיננסיים, נטו
1,413	3,421	(310)	822	1,688	4,141	החשיפה לשינויים בשיעורי הרבית במגזר
החשיפה המצטברת במגזר						
מטבע ישראלי צמוד למדד						
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ונכסים פיננסיים מורכבים						
1,333	420	2,111	3,848	2,462	1,294	נכסים פיננסיים ⁽¹⁾
-	24	24	37	133	23	מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)
1,333	444	2,135	3,885	2,595	1,317	סך הכל שווי הוגן
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים והתחייבויות פיננסיות מורכבות						
1,005	222	1,187	5,044	2,614	1,021	התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾
-	24	160	268	16	22	מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)
1,005	246	1,347	5,312	2,630	1,043	סך הכל שווי הוגן
328	198	788	(1,427)	(35)	274	מכשירים פיננסיים, נטו
328	526	1,314	(113)	(148)	126	החשיפה לשינויים בשיעורי הרבית במגזר
החשיפה המצטברת במגזר						

ראה הערות בעמוד 58

31 בדצמבר 2016			30 ביוני 2016									
משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	ללא תקופת פרעון	מעל עשרים שנים	מעל עשרים שנים	
בשנים	באחוזים	במיליוני ש"ח	בשנים	באחוזים	במיליוני ש"ח	בשנים	באחוזים			במיליוני ש"ח		
0.71	3.26	96,462	*0.68	*2.84	*92,972	0.59	3.53	99,015	82	75	995	
0.79		20,643	0.63		25,928	0.69		23,337	-	-	-	
0.36		1,063	0.26		1,683	0.37		1,336	-	-	-	
(2)0.72		118,168	(2)0.66		120,583	(2)0.61		123,688	82	75	995	
0.22	1.12	82,326	0.21	1.09	79,087	0.20	0.84	86,875	-	-	4	
0.76		30,342	0.60		34,496	0.69		30,276	-	-	-	
0.40		793	0.27		1,662	0.39		1,248	-	-	-	
(2)0.36		113,461	(2)0.33		115,245	(2)0.33		118,399	-	-	4	
										75	991	
										5,207	5,132	
3.18	3.15	12,801	*3.14	*2.84	*13,567	2.98	3.61	12,117	-	62	587	
2.38		375	2.72		415	3.21		241	-	-	-	
(2)3.15		13,176	(2)3.13		13,982	(2)2.98		12,358	-	62	587	
2.82	1.11	11,802	3.08	1.24	12,727	2.57	1.06	11,324	-	6	225	
1.56		603	1.61		825	1.39		490	-	-	-	
(2)2.76		12,405	(2)2.99		13,552	(2)2.53		11,814	-	6	225	
										56	362	
										544	488	

החשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הרבית (המשך)

30 ביוני 2017						
עם דרישה ועד חודש במיליוני ש"ח	מעל חודש ועד שלושה חודשים	מעל שלושה ועד חודשים שנה	מעל שלושה ועד שלושה שנים	מעל חמש ועד חמש שנים	מעל חמש ועד עשר שנים	
מטבע חוץ⁽⁴⁾						
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ונכסים פיננסיים מורכבים						
נכסים פיננסיים ⁽¹⁾						
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)						
אופציות (במונחי נכס הבסיס)						
סך הכל שווי הוגן						
	4,761	1,634	2,574	807	828	1,918
	18,758	6,830	7,658	615	292	270
	269	256	864	5	-	-
	23,788	8,720	11,096	1,427	1,120	2,188
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים והתחייבויות פיננסיות מורכבות						
התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾						
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)						
אופציות (במונחי נכס הבסיס)						
סך הכל שווי הוגן						
	15,806	1,857	1,679	83	14	27
	12,760	5,260	5,767	731	712	2,074
	326	369	757	20	-	-
	28,892	7,486	8,203	834	726	2,101
מכשירים פיננסיים, נטו						
החשיפה לשינויים בשיעורי הרבית במגזר						
החשיפה המצטברת במגזר						
	(5,104)	1,234	2,893	593	394	87
	(5,104)	(3,870)	(977)	(384)	10	97

ראה הערות בעמוד 58

31 בדצמבר 2016			30 ביוני 2016									מעל עשר ועד עשרים שנים	מעל עשרים שנים	מכלול שנים
משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	ללא תקופת פרעון	מכלול שנים	מכלול שנים			
בשנים	באחוזים	במיליוני ש"ח	בשנים	באחוזים	במיליוני ש"ח	בשנים	באחוזים					במיליוני ש"ח		
1.31	2.15	13,594	1.16	1.76	15,948	1.63	1.84	12,538	-	-	-	16	-	-
0.24		40,155	0.32		41,680	0.27		34,423	-	-	-	-	-	-
0.37		933	0.37		1,949	0.38		1,394	-	-	-	-	-	-
(2)0.51		54,682	(2)0.54		59,577	(2)0.63		48,355	-	-	-	16	-	-
0.09	1.33	23,104	0.09	1.00	24,834	0.08	1.46	19,469	-	-	-	3	-	-
0.68		30,277	0.79		32,826	0.86		27,304	-	-	-	-	-	-
0.32		1,194	0.32		1,944	0.37		1,472	-	-	-	-	-	-
(2)0.42		54,575	(2)0.48		59,604	(2)0.53		48,245	-	-	-	3	-	-
													-	13
													110	110

החשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הרבית (המשך)

30 ביוני 2017						
עם דרישה ועד חודש במיליוני ש"ח	מעל חודש ועד שלושה חודשים	מעל שלושה ועד חודשים	מעל שלושה ועד חודשים	מעל שלושה ועד חודשים	מעל שלושה ועד חודשים	מעל חמש ועד עשר שנים
חשיפה כוללת לשינויים בשיעורי הרבית						
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ונכסים פיננסיים מורכבים						
נכסים פיננסיים ⁽¹⁾⁽³⁾	86,492	5,477	8,300	9,327	6,044	6,213
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	26,854	13,762	12,395	2,486	1,418	1,086
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	573	547	1,586	24	-	-
סך הכל שווי הוגן	113,919	19,786	22,281	11,837	7,462	7,299
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים והתחייבויות פיננסיות מורכבות						
התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾	91,218	4,254	7,803	8,796	4,146	1,213
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	25,491	11,550	12,947	2,719	2,091	3,272
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	573	542	1,581	24	-	-
סך הכל שווי הוגן	117,282	16,346	22,331	11,539	6,237	4,485
מכשירים פיננסיים, נטו						
החשיפה לשינויים בשיעורי הרבית במגזר	(3,363)	3,440	(50)	298	1,225	2,814
החשיפה המצטברת במגזר	(3,363)	77	27	325	1,550	4,364
בנוסף, חשיפה לרבית בגין התחייבות לזכויות עובדים, ברוטו - פנסייה ופיצויים	17	23	116	247	127	230

* סווג מחדש.

הערות כלליות:

- פירוט נוסף על החשיפה לשינויים בשיעורי הרבית בכל מגזר של הנכסים הפיננסיים ושל ההתחייבויות הפיננסיות, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.
- בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של זרמי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם מהווים לפי שיעורי הרבית שמנכים אותם אל השווי ההוגן הכולל בגין המכשיר הפיננסי, בעקביות להנחות שלפיהן חושב השווי ההוגן של המכשיר הפיננסי. לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה באור 14.א. לדוחות הכספיים.
- שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הרבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי ההוגן הכולל בגינו.
- משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי ההוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שיגרם כתוצאה משינוי קטן (גידול של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.

(1) למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.

(2) ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.

(3) כולל מניות המוצגות בטור "ללא תקופת פרעון".

(4) לרבות מטבעי ישראל צמוד למטבע חוץ.

למידע הכמותי והאיכותי על סיכון הרבית הניתן בהתאם לדרישות הגילוי של נדבך 3 ומידע נוסף על סיכונים - ראה גילויים פיקוחיים נוספים ודוח על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

31 בדצמבר 2016			30 ביוני 2016								
משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	ללא תקופת פרעון	מעל עשרים שנים	מעל עשרים שנים
בשנים	באחוזים	במיליוני ש"ח	בשנים	באחוזים	במיליוני ש"ח	בשנים	באחוזים				במיליוני ש"ח
1.04	3.07	123,717	*1.02	*2.68	*123,393	0.93	3.26	124,799	1,211	137	1,598
0.44		61,235	0.45		68,189	0.45		58,087	86	-	-
0.36		2,560	0.32		4,084	0.38		3,029	299	-	-
(2)0.83		187,512	(2)0.80		195,666	(2)0.77		185,915	1,596	137	1,598
0.46	1.12	117,911	0.50	1.19	117,350	0.41	0.99	118,622	954	6	232
0.73		61,284	0.71		68,313	0.78		58,156	86	-	-
0.35		2,551	0.30		4,058	0.38		3,019	299	-	-
(2)0.55		181,746	(2)0.57		189,721	(2)0.53		179,797	1,339	6	232
										131	1,366
										5,861	5,730
14.95	1.70	1,166				14.86	1.70	1,128	-	71	297

החשיפה בבסיס

החשיפה בבסיס בפועל

להלן תיאור חשיפת ההון הפנוי, ברמת הקבוצה (במיליוני ש"ח):

% מההון הפנוי		חשיפת ההון הפנוי		
ליום 31 בדצמבר	ליום 30 ביוני	ליום 31 בדצמבר	ליום 30 ביוני	
2016	2017	2016	2017	
85	86	4,943	5,294	מט"י לא צמוד
14	12	814	755	מט"י צמוד מדד
1	2	78	94	מט"ח צמוד מט"ח

הבנק נוקט בגישה כלכלית בניהול חשיפות הבסיס, ומבצע התאמות לסיווג החשבונאי בהתחשב במהות הכלכלית. הבנק מביא בחשבון בניהול השוטף את חוסר ההתאמה שנוצרת לעתים בין החשיפה החשבונאית לחשיפה הכלכלית במטרה לגדר את הרווח החשבונאי המדווח.

רגישות ההון לשינויים בשער החליפין

הבנק פועל בשוקי המטבע באמצעות עסקאות ספוט, פורוורד ובאמצעות אופציות הן עבור עצמו והן עבור לקוחותיו. הבנק פועל במטבעות הסחירים בעולם וסך החשיפה המטבעית נטו של קבוצת הבנק נמוכה.

עיקר הפעילות בנגזרים הינה בנגזרי מטבע שקל/דולר עבור לקוחות הבנק. הבנק אינו חשוף בפעילות הנגזרים שלו לסיכונים מטבע מהותיים.

להלן תיאור רגישות הון הבנק לשינויים תיאורטיים בשערי החליפין של מטבעות החוץ העיקריים, נכון ליום 30 ביוני 2017 (במיליוני ש"ח).

המדידה מתייחסת להשפעת השינויים על ההון וכוללת את הפעילות במכשירים מאזניים וחוז' מאזניים.

אחוז שינוי בשער החליפין	דולר	אירו
ירידה של 5%	(8)	1
ירידה של 10%	(18)	3
עלייה של 5%	7	(1)
עלייה של 10%	16	2

הערות:

(1) השפעה זו חושבה על-פי השינוי הצפוי בפוזיציות הכלכליות המנוהלות במטבעות השונים, בהיתן התרחישים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים.

(2) תרחיש עלייה פירושו התחזקות המטבע הנדון כנגד השקל.

(3) הנתונים משקפים את השפעת השינויים בשערי החליפין על השווי ההוגן לאחר השפעת המס.

(4) לשינויים בשערי החליפין של שאר המטבעות יש השפעה זניחה על רווחי הבנק.

ניהול סיכונים במכשירים פיננסיים נגזרים

להלן ריכוז היקף הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים (ערך נקוב במיליוני ש"ח):

ליום 31 בדצמבר 2016	ליום 30 ביוני 2017	
		עסקאות גידור:
2,943	2,782	חוזי רבית
241	207	חוזי מטבע חוץ
		עסקאות ALM ואחרות:
15,521	13,445	חוזי רבית
67,171	61,137	חוזי מטבע חוץ (כולל SPOT)
63,020	56,401	חוזים בגין מניות, מדדי מניות, סחורות ואחרים
148,896	133,972	סך הכל מכשירים פיננסיים נגזרים

סיכון נזילות

למידע בדבר יחס כיסוי הנזילות ראה באור 8 לדוחות הכספיים.

מצב הנזילות והרכב הנכסים וההתחייבויות

עיקר הנכסים הנזילים בקבוצה, הכוללים מזומנים, פקדונות בבנק ישראל (עו"ש ופקדונות מוניטריים), פקדונות בבנקים וניירות ערך נזילים, הסתכמו ליום 30 ביוני 2017 ב-42.4 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-43.0 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2016, מזה, יתרת המזומנים, פקדונות בבנק ישראל והפקדונות בבנקים הסתכמה ב-31.0 מיליארד ש"ח, ו-11.4 מיליארד ש"ח הושקעו בניירות ערך, בעיקר באגרות חוב של ממשלת ישראל. יחס פקדונות הציבור לאשראי לציבור, נטו ליום 30 ביוני 2017, עומד על 135.6%, בהשוואה ל-136.8% ב-31 בדצמבר 2016. ביום 30 ביוני 2017 הסתכמו פקדונות הציבור, אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים, בכ-112.3 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-111.6 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2016.

הרכב הנכסים וההתחייבויות של הבנק מצביע על נזילות גבוהה. זאת כתוצאה ממדיניות לגיוס מקורות מגוונים ויציבים, תוך דגש על גיוס מקורות לטווחי זמן בינוניים וארוכים, ממגוון של מגדרי לקוחות, ובמטבעות שונים.

במגזר השקלי הלא צמוד ובמגזר מטבע החוץ, לבנק מקורות במח"מ חוזי קצר-בינוני, אשר הבנק צופה כי יוחזקו לאורך זמן. השימושים במגזרים אלו הינם הן לטווח קצר והן לטווח בינוני-ארוך.

ככלל, חשיפות המטבע של הבנק במגזר המט"ח הינן נמוכות (ראה פרק סיכון שוק).

במגזר צמוד המדד, הן המקורות והן השימושים פרוסים לטווח בינוני-ארוך, כאשר שינוי קל במדד לא משפיע מהותית על חשיפות הבנק.

חשיפת המדד של קבוצת הבנק ליום 30 ביוני 2017 הסתכמה ב-755 מיליון ש"ח.

יתרת סך פקדונות הציבור של שלוש קבוצות המפקידים הגדולות:

ליום 30 ביוני 2017	ליום 31 בדצמבר 2016	
במיליוני ש"ח		
3,405	3,308	1
3,360	1,856	2
1,720	1,423	3

למידע המפורט על סיכונים הניתן בהתאם לדרישות הגילוי של נדבך 3 ומידע נוסף על סיכונים - ראה גילויים פיקוחיים נוספים ודוח על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

סיכונים אחרים

למידע אודות סיכונים אחרים, בין היתר, הסיכונים התפעוליים ואופן ניהולם (ובכלל זה המשכיות עסקית, אבטחת מידע ואירועי סייבר), סיכון ציות, סיכון איסור הלבנת הון ומימון טרור (ובכלל זה סיכונים חוצי גבולות - Cross Border), סיכון מימון, סיכון משפטי, סיכון מוניטין וסיכון אסטרטגיה - ראה פרק סקירת הסיכונים שפורסם בדוחות הכספיים לשנת 2016 ודוח על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

דיון בגורמי סיכון

לדיון בגורמי הסיכון ראה פרק סקירת הסיכונים בדוחות הכספיים לשנת 2016.

להלן השינויים שחלו ברמת גורמי הסיכון במהלך המחצית הראשונה של שנת 2017:

- סיכון ריכוזיות לווים וקבוצת לווים - רמת הסיכון ירדה מ"קטנה-בינונית" ל"קטנה" לאור הקיטון המתמשך בריכוזיות הלווים וקבוצות הלווים.
- סיכון תפעולי - רמת הסיכון עלתה מ"קטנה בינונית" ל"בינונית" לאור התגברות סיכוני הסייבר בכללותם לצד הרחבת פעילות הקבוצה בדיגיטל.

מדיניות חשבונאית ואומדנים חשבונאיים בנושאים קריטיים

כללי

האומדנים וההערכות בנושאי המדיניות החשבונאית הקריטית, נעשו על פי מיטב ידיעתם ושיקול דעתם של הגורמים המקצועיים שעסקו בהכנתם, והם יושמו באופן נאות בדוחות הכספיים של הבנק. סקירה של התחומים המהותיים שלדעת הנהלת הבנק בהם קיימת מדיניות חשבונאית קריטית, מפורטת בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2016 ולא חל בה שינוי.

בקורות ונהלים

הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי בדוח הכספי

בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, ובהתאם להנחיות הוראת ניהול בנקאי תקין 309 שפורסמה בחודש ספטמבר 2008, הבנק מקיים בקורות ונהלים לגבי גילוי, וכן פרס מערך בקרה פנימית על דיווח כספי, שיושם לראשונה בדוח הכספי, לשנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר 2008. ההוראות, שעניינן אחריות ההנהלה על הבקרה פנימית על דיווח כספי וחוות דעת של רואה החשבון המבקר לגבי ביקורת הבקרה הפנימית על דיווח כספי, נערכו בהתאם להוראות סעיפים 302 ו-404 לחוק הידוע בשם - The Sarbanes Oxley Act of 2002 שנחקק בארה"ב, והוראות והנחיות שנקבעו בארה"ב בין היתר על ידי PCAOB.

לדוחות צורפו הצהרות של מנכ"ל הבנק והחשבונאי הראשי, כל אחד בנפרד, בנושא הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי. הנהלת הבנק, בשיתוף המנכ"ל והחשבונאי הראשי, העריכו ליום 30 ביוני 2017 את אפקטיביות הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הבנק והחשבונאי הראשי, הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע, שהבנק נדרש לגלות בדוח בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, ובמועד שנקבע בהוראות אלו. במהלך הרבעון המסתיים ביום 30 ביוני 2017 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק.

סמדר ברבר-צדיק
מנהל כללי

אירית איזקסון
יו"ר הדירקטוריון

תל אביב, 14 באוגוסט 2017
כב' באב, תשע"ז

הצהרה (CERTIFICATION)

אני, סמדר ברבר-צדיק, מצהירה כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (להלן - "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 30 ביוני 2017 (להלן - "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי⁽¹⁾ ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי⁽¹⁾. וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן,
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן,
 5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי. וכן,
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

(1) כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח דירקטוריון".

סמדר ברבר - צדיק
מנהל כללי

14 באוגוסט 2017

הצהרה (CERTIFICATION)

אני, נחמן ניצן, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (להלן - "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 30 ביוני 2017 (להלן - "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח אינו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי⁽¹⁾ ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי⁽¹⁾. וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרת חיצונית ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן,
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר ששפיע להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן,
 5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי. וכן,
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

(1) כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח דירקטוריון".

נחמן ניצן
סמנכ"ל, חשבונאי ראשי

14 באוגוסט 2017